

LOVEC

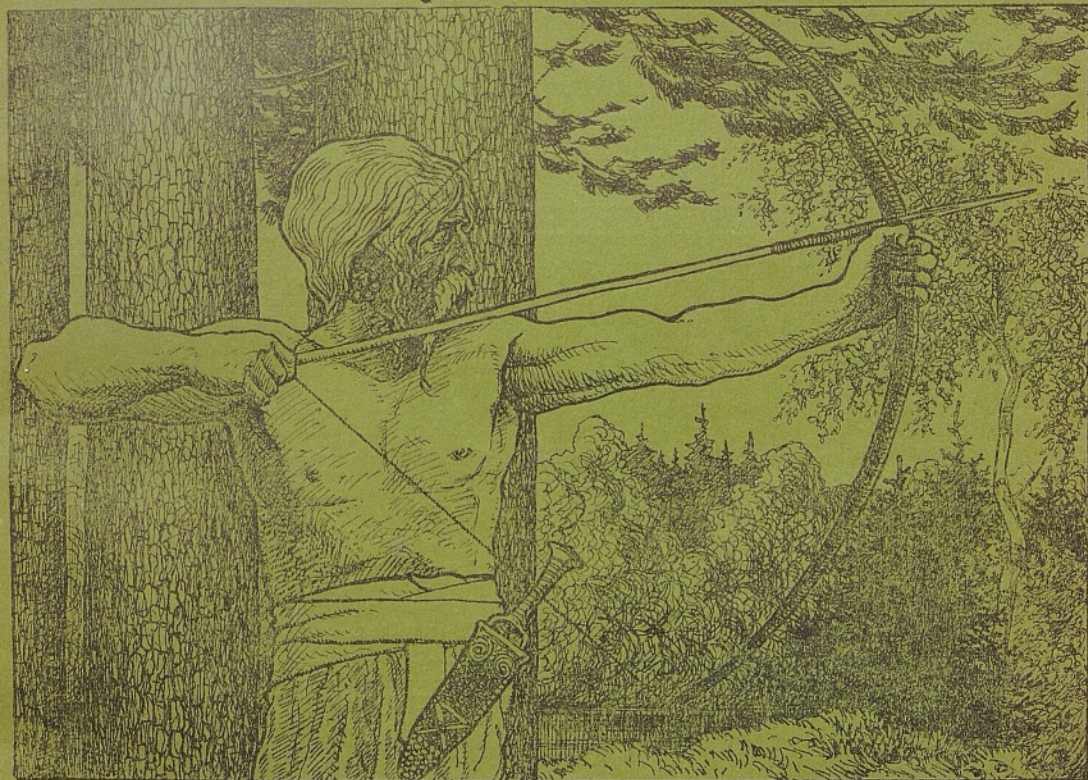
Štev. 1—2.

List za lov in ribarstvo.

Leto V.

V Ljubljani, dne 1. marca 1914.

VSEBINA:

LOV: Vrhovski: Za lisicami. — Ljubevški: O lovski obleki. — —
RIBARSTVO: Tone Vahtar: Ribji lov v morju. — LISTEK: Stanko E.:
Ob potoku. — Cvetko Golar: Pri jelenovi maši (Konec prih.). — — Iz lovskega
oprtnika. — Iz ribarske mreže. — Listnica upravnštva. — Mala oznanila. —
Astronomski koledar. — Vprašanja in odgovori. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Članarina znaša na leto **6 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej **60 kron**, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, po enkrat na mesec.

Pogin roparicam !

Najuspešnejše sredstvo za zastрупljanje lisic in drugih roparic je — **strijhinin**. Če ga prav uporablaš, je uspeh zajamčen. Ta izredno hudi strup kakor tudi **arzenik** in **arzenikovo milo**, ki ga rabijo entomologi, ter vsi drugi v tehnične namene služeči strupi se dobivajo proti izkazu oblastvenega dovoljenja pri

„**ADRIJI**“,

4—3 **drogeriji in koncesijonirani prodajalnici strupov v Ljubljani, Šelenburgova ul. 5.**

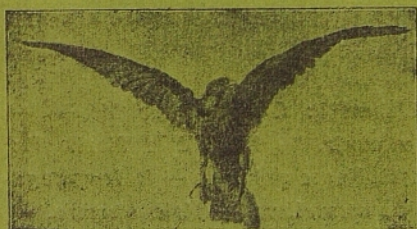
Dobe se tudi nalašč za lisice prirojene kroglice kakor tudi izborna sredstvo za otrovanje vran in drugih škodljivk.

Jakob Zalaznik, slašičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187. — Telefon šte. 194.

Prvovrstna tvrdka. — Cene nizke.
Mnogo odlik. priznanj.

V. HERFORT,

zoolog, preparator,

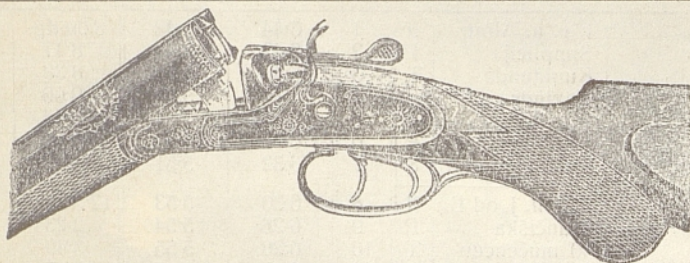
LJUBLJANA,

Vrazov trg 1 — Sv. Petra nasip 71,
se priporoča za prepariranje vseh
vrst živali, montiranje rogov, izdelo-
: vanje vseh vrst kož za preproge. :

: Prva boroveljska orožjetvorna družba :

≡ **PETER WERNIG,** ≡

BOROVlje, KOROŠKO

Izdeluje najnovejše in priznane prvovrstne lovske puške vseh sestav za zrnje in kroglo z najboljšim strelnim učinkom. Bogata zaloga Browning-, Steyr- in drugih avtomatičnih pištol, samokresov, zračnih pušk, sploh vsega v puškarsko stroko spadajočega orožja.

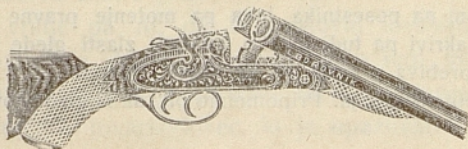
Popravila. — Strelivo. — Ceniki.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah na Koroškem,

priporoča najmodernejše puške za lov (dvocevke, risanice, trocevke i. t. d.), dalje Mannlicher-repetirke z najboljšim strelnim učinkom, pripravne za lov, Mannlicher-Schönauer-repetirke, Browning-pištrole

kakor tudi pištrole sistema „STEYR“, krogla 6.35in 7.65, po prvotnih cenah.

Priporoča se tudi za izdelovanje novih kopit in cevi. — Popravlja in prenareja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

Astronomski koledar.

Marec 1914.

Katoliška imena		Dan	Solnca		Lune		
			vzhod	zahod	vzhod	zahod	
Prvi krajec ☾ 5. ob 6h 3 m zj.	1. p. n. Albin	N	1	6:44	5:42	8:00 dp.	10:40 zv.
	Simplicij	P	2	6:42	5:43	8:17	11:50
	Kunigunda	T	3	6:40	5:45	8:38	zjutr.
	Kazimir	S	4	6:38	5:47	9:06	1:00
	Agapeta	Č	5	6:36	5:48	9:44	2:09
	Fridolin	P	6	6:34	5:50	10:35	3:12
	Tomaž Akvin.	S	7	6:32	5:51	11:40	4:05
Ščep ☽ 12. ob 5h 18 m zj.	2. p. n. J. od B.	N	8	6:30	5:53	12:58 pp.	4:47
	Frančiška	P	9	6:28	5:54	2:23	5:19
	40 mučencev	T	10	6:26	5:55	3:49	5:43
	Heraklij	S	11	6:25	5:57	5:17	6:03
	Gregor	Č	12	6:23	5:58	6:44 zv.	6:21
	Rozina	P	13	6:21	6:00	8:11	6:39
	Dev. M. 7 žal.	S	14	6:19	6:01	9:40	6:57
Zadnji krajec ☾ 18. ob 8h 39 m zv.	3. p. n. Longin	N	15	6:17	6:03	11:08	7:18
	Hilarij	P	16	6:14	6:04	zjutr.	7:45
	Jed., Patricij	T	17	6:12	6:06	0:35	8:19
	Ciril Jeruz.	S	18	6:10	6:07	1:52	9:06
	Jož. žen. D. M.	Č	19	6:08	6:09	2:54	10:06
	Feliks in tov.	P	20	6:06	6:10	3:42	11:15
	Benedikt	S	21	6:04	6:12	4:16	12:28 pp.
Mlaj ☽ 26. ob 7h 9 m zj.	4. p. n. Bevn.	N	22	6:02	6:13	4:41	1:42
	Viktorin	P	23	6:00	6:15	5:00	2:54
	Gabrijel	T	24	5:58	6:16	5:15	4:02
	Oznan. D. M.	S	25	5:56	6:18	5:29	5:09
	Emanuel	Č	26	5:53	6:19	5:42	6:15 zv.
	Rupert	P	27	5:51	6:21	5:54	7:22
	Janez Kapist.	S	28	5:49	6:22	6:08	8:29
	5. p. n. Ciril	N	29	5:47	6:23	6:23	9:38
	Angela	P	30	5:46	6:24	6:43	10:48
	Modest	T	31	5:44	6:26	7:08	11:58

Dolgost dneva: Od 10h 58 m do 12h 42 m.

Vprašanja in odgovori.

V. pl. K. v K. *Vprašanje:* Kaj zakrivi lovec, ki pride, seveda brez puške, v sosedovo lovišče in vali tam po boku kamenje, da beži divjačina z moje strani na njegovo, kjer jo strelja?

Odgovor: Tak lovec zagreši motenje mirne posesti z ozirom na lastnika zemljišča, z ozirom na posestnika lova pa motenje pravne posesti zakupne ali lovske pravice. Zakrivi pa tudi lovsko tatvino, zlasti glede stalne divjačine, t. j. tiste, ki stalno prebiva v kraju (n. pr. srne), odkoder jo z valenjem kamenja k sebi podi, da jo potem strelja. Pripomnimo pa, da si glede lovske tatvine pravniki niso edini.

Vrhovski:

Za lisicami.

V zadnjem desetletju so poskočile cene lovišč občutno, dasi je padel odstrek divjačine v večini lovišč izdatno. Prvo ima svoj vzrok v vedno naraščajočem številu pravih in nepravih lovcev, zadnje pa deloma v slabem gospodarstvu z lovišči, deloma pa v tem, da gospoduje v njih največji in najnevarnejši lovski tat, lisica. Sicer ima vsakdo, kdor je tako srečen, da ima lepo in prostrano lovišče, navadno po več zapriseženih lovskih čuvajev, a ti se noč in dan trudijo, da bi zasačili resnične ali samo namišljene lovske tatove in zankarje, ter streljajo lovske in nelovske pse, naj bo že v oktobru ali v aprilu, gospod lisjak pa, ta nikdar siti požeruh, še bolj pa njegova boljša polovica koljeta in davita medtem lepo mirno mlade srne, v zamrzlem, debelem snegu tudi stare, dalje zajce, peteline, fazane, gozdne in poljske jerebice in tako naprej. Da se jima ne upirajo tudi domače kokoši in jarčice, ve marsikatera skrbna gospodinja prav dobro. Lisica je sploh znana kot dobrojedka, le v slabih časih, ko je iztrebljen njen lovski okoliš, dobiš na njenem jedilnem listu miši, hrošče, jagode in slične jedi.

Namen teh vrstic pa ni, da bi opisoval lovskim tovarišem podrobneje škodljivost lisic, ker se je prepričal o tem gotovo že vsakdo sam, zlasti če živi v krajih, kjer še niso začeli preganjati lisic. Gotovo se je čudil že marsikak tovariš-lovec, ki je opazoval v juniju ali juliju

vse polno zajcev, mladih in starih, da mu jih niso mogli najti septembra najboljši braki. Kam so izginili?

Vesten opazovalec lovišča se kmalu prepriča, da jih pokonča najmanj dve tretjini lisica. Na eno zajko računamo lahko na leto okrog 10 mladičev, kar je vsekakor lep prirastek, a na eno lisico pride po mojem mnenju najmanj dvajset glav zajčjega zaroda, kar je gotovo nemala škoda, ker ne smemo pozabiti, da tudi drugi divjačini ne prizanaša lisica. Le potrudite se in pogledjte v njeno stanovanje, kadar ima mlade (4—7)! Tam najdete nepobiten dokaz, da je zvitorepka res najnevarnejši lovski tat. A marsikdo bo morda neverjetno z glavo majal, češ: „štiri ali pet smo dobili na brakadi, potem pa nisem videl nobene več.“ Res je, ali, dragi prijatelj, potrudi se ob novo zapadlem snegu v lovišče in videl boš, da jih je še več kot dovolj. Če ti pa še to ne zadostuje, podaj se tja, kjer imaš gotovo še kakega zajca. Kmalu opaziš njegov sled. V divjih skokih je pozabil na običajne ključce in ovinke. Za zajčjim sledom pa se vleče še eden, ki je podoben pasjemu. Ako nisi truden, idi za sledom, da prideš do pozorišča, kjer se je odigral zadnji akt dolgouščeve življenjske drame: več povaljanih sledov in nekaj kapljic krvi ti priča, da se je končal mali boj za ubogo zajčjo paro zelo usodno. Naprej vodi samo en sled lepo v koraku, ob njegovih straneh se pa vije v mehkem snegu dvoje nejasnih črt do kakega grma, v katerem najdeš zajca, navadno brez glave, včasih še toplega, zakopanega v sneženi namaki . . .

Toda kako naj lovimo lisico?

Načinov je več. Nekateri jih postreljajo nekaj na brakadah in na čakališčih. Seveda je to premalo. Drugi jih izkapajo z mladiči vred v poletnih mesecih, ko je njihov kožuh zanič. Sicer ima izkopavanje tudi svoje prijetnosti, ampak predvsem moramo loviti živali tako, da združujemo prijetno s koristnim. Lisico bomo lovili torej samo v jeseni in pozimi. Le v loviščih, kjer se je ta roparska svojat posebno razpasla, jih je treba loviti tudi poleti. Nekateri lovci prisegajo na strihnin, kar pa ni posebno lovsko. Tudi niso uspehi povsem zadovoljivi. Po mojem mnenju najuspešnejši in najpreprostejši ter res pravega lovskega užitka poln je lov s skopci ali s takozvanim železjem, s čimer lovim sam že nad deset let z večjim ali manjšim uspehom. Leta 1908. sem jih dobil 22 v deset skopcev, leta 1911. v šest skopcev 17 in sicer v januarju in februarju. Lani pa smo jih ujeli 32 v 14 skopcev in to v lovišču, ki velja na leto 400 K in ima razmeroma zelo malo gozda. To je dokaz, da se ne brigajo naši sosedje dosti za lisice, ampak da pobijajo rajši srne v svojo in sosedovo škodo. Tudi druga leta jih nisem dobil nikdar manj kot deset. To pa brez posebnega truda in zanimanja, tako-le mimogrede.

Kakšno železje ali kakšne skopce si naj nabavimo? Ker ne vemo, kaj pride mimo nastavišča, je dobro, da si pripravimo rajši nekoliko močnejše skopce. Posebno za zimski lov so močni skopci zelo prikladni. Jaz nastavljam z uspehom skopce šte. 11a (premer 23 *cm*), ki zadostujejo tudi za jazbeca in vidro. Ako prinese volk svojo šapo nanj, tudi ne pojde daleč. Za letni lov zadostuje skopce šte. 11b, ki je nekoliko manjši (20 *cm*) in cenejši. Kdor se torej odloči za lov z železjem, kar mu ne bo nikdar žal, si naj nabavi vsaj štiri skopce šte. 11a. Kupujem jih pri R. Webu, Haynau v Šleziji.

Na skopce priprnemo 50 *cm* dolgo verigo v za to pripravljeno kljuko, na drugem koncu verige pa pritrdimo navadno zidarsko opeko. Verigo in opeko dobimo doma. Kdor pa želi takozvane mačke z verigo, mu postreže prodajalec skopcev kaj rad ž njimi. Napravljeno pa mora biti vse trdno in sigurno, ker se drugače opeka rada odtrga in izgine lisičji klativitez, če ni snega, brez sledu, četudi ima na eni nogi neprostovoljne krpelje. Kako ga dobiš, ako ubeži z železjem, o tem pozneje.

Poleg dobrih skopcev moramo imeti suhega, prožnega maha, ki ga dobimo v vsaki hosti, in pa zemlje, peska ali suhega, drobnega govejega ali konjskega gnoja in dobro dišečo vado. V krajih, koder se nahajajo velika mravljišča, si naberemo tudi snovi, iz katerih so zgrajena, kadar zlezejo mravlje v prezimovališča, t. j. globoko v zemljo pod kup. Znano je, da obišče lisica zelo rada razne vzbočine, kamenite mejnike, mravljišča itd., da pušča tam svoje posetnice. Tudi jo lahko navadimo na gotove kraje, ako mečemo tja razne odpadke, kosti in drugo.

Ker je moj namen, opisati v prvi vrsti zimski lov, začnimo z njim, pozneje pa omenim še poletnega.

V nekaterih krajih je navada, da napeljejo večji posestniki v pozni jeseni na svoje njive velike kupe gnoja. Iz večletnega opazovanja vem, da obiskuje lisica take gnojne kupe posebno rada, deloma zato, ker dobi tu in tam kako kost, deloma pa, da se razgleduje z vzvišenega kupa po poljani. Taki gnojni kupi so kaj pripravi za zimski lov, ker zamrzne njihova površina le redko vsled vednega izparjanja gnoja. Prednost imajo oni kupi, ki so v bližini kake hoste ali v dolini tako natrošeni, da je kup na južni strani višji. Visok mora biti vsaj 1 *m* na oni strani, kjer mislimo položiti železje, na drugi pa naj pada polagoma k tlom. Zato je dobro, da leži kup na mali brežini. Take kupe damo lahko napeljati na pripravne prostore. Dober pa je tudi vsak drug kup na prostem polju, samo da je dovolj visok.

Mesec ali vsaj par tednov prej, ko začnemo loviti, obiščemo vse kupe, na katerih mislimo nastaviti, in jih lepo poravnamo. Na oni strani, kjer hočemo nastaviti skopce, odsekamo kup naravnost, tako da tvori na tisti strani prave kote, in napravimo po dvoje jamic, v katere denemo

nekaj koščkov vade. Črez teden dni ali več gremo gledat, ako in kje je vada pobrana. Tam, kjer je vada vzeta — če je niso pobrale vrane, šoje ali kanje — nastavimo past. Kdo je pobral vado, je po navadi lahko dognati, ker pusti lisica rada svoje odpadke na ali ob kupu. Preden gremo nastavljat, si pripravimo doma star oprtnik in naložimo vanj sledeče: v malo, dobro oprano vrečico nasujemo suhega in drobno zmletega govejega ali konjskega gnoja, v drugo pa natlačimo suhega, prožnega mahu in škatlo s fino dišečo vado.*) Črez ramo pa si obesimo dvoje skopcev z opekami. Nikdar ne jemlji več kakor dve pasti naenkrat s seboj, ker traja precej časa, da ju dobro nastaviš. Ko smo se oborožili še z debelo, grčavo gorjačo, ki nam bo pozneje zelo dobro služila, jo mahujemo na polje. Najboljši čas je zgodaj zjutraj ali vsaj dopolne, ker izpuhte do poznih večernih ali ponočnih ur naši sledi že precej. Včasih najdemo že drugo jutro kakega prav starega grešnika v pasti. Kdor ne mara priti z gnojem preveč v dotiko, naj si nabavi par usnjenih rokavic, da si čuva golo roko. Ko pridemo do kupa, razložimo skopce in oprtnik. Do kupa gremo vedno od one strani, kjer mislimo nastaviti. Ako leži kup na ravnem polju, tedaj moramo gledati, da pridemo do njega z vetrom, ker odnaša veter duh vade črez past. Najprej vložimo v jamo, ki smo jo napravili že prej, opeko. Nato poravnamo okoli nje verigo že nastavljenega, a z varnostno zaponko, ki jo ima vsaka past, zavarovanega skopca. Varnostna zaponka mora biti obrnjena proti nam. Nato obložimo skopce, ki leži 10—15 *cm* od skrajnjega roba, z gnojem, da se ne premika tudi pod malo večjim pritiskom. Zatem vzamemo vrečico z mahom in ga natlačimo narahlo okoli skopca, posebno pa pod lopatico ali krožnikom, vendar tako, da ne leži ta pretesno. Zdaj posujemo še suhega gnoja do 4 *cm* na debelo po železju in po najbližnji mu okolici, tako da je vsaj 20 *cm* okoli železja posutih z isto snovjo kakor past. Nepokrita ostane le varnostna zaponka, da vemo, kje je in da je končno ne pozabimo odpreti, kar se je meni že večkrat pripetilo. Paziti je treba tudi na to, da se površina kupa malo ali nič ne razlikuje od pokrite pasti. Zato moraš vrh natrošenega gnoja, ki smo ga prinesli s seboj, previdno položiti majhne koščke slame ali smrečja ali sploh kaj tacega, iz česar obstoje deloma dotični kupi gnoja. Sploh je treba odstraniti vsako sumljivo stvar na kupu. Čim natančnejše postopamo, tem več uspehov imamo. Ko je površina kupa poravnana in izenačena,

*) Vado napraviš tako-le: Psa ali mačko, tudi zajca ali srno, ako ju dobiš prepozno in usmrjena, sesekaš na koščke kakor za guljaž in jih spraviš v zabojček. Vse skupaj zakoplješ potem $\frac{1}{2}$ *m* globoko v zemljo vsaj 5—6 tednov prej kakor začneš loviti. Iz zabojčka jemlješ koščke sproti s kako pripravo, n. pr. z žico s kavljem na koncu, ter jih hraniš v dobro zaprti pločevinasti škatli, ki drži vsaj 1—2 *l*. To vzameš s seboj, kadar pregleduješ pasti.

odpremo varnostno zaponko in nasujemo nanjo suhega gnoja. Deset *cm* od zaponke napravimo majhno jamico ali tudi dve in položimo vanji nekoliko koščkov vabe ter jih rahlo pokrijemo z gnojem. To je vsa umetnost nastavljanja. Odstraniti se moramo po istih stopinjah, kot smo prišli do kupa, vsaj do 50 metrov, potem lahko zavijemo k drugemu kupu. Ako je sneg, moramo imeti s seboj veliko smrekovo vejo, da izravnamo nazaj grede svojo gaz tudi vsaj do 50 metrov. Preden nastavimo skopec, ga lahko nekoliko obdrgnemo s svežim smrečjem ali s praprotjo, toda ne preveč. Nihče pa se ne sme ustrašiti morebitnih neuspehov in ne sme obupati zaradi njih, ker je treba, če sploh kje, pri nastavljanju železja potrpežljivosti in vztrajnosti. Kot mojster še ni prišel nihče na svet. Ko sem jaz nastavljal prvič — tedaj sem imel samo eno past št. 11a —, sem hodil teden dni, pa ni hotelo biti nič. Ker sem se že vsega naveličal, nisem šel potem več dni blizu. Po petih dneh sem šel zopet gledat, a našel sem prostor, kjer je bilo železo, prazen. Lisica se je bila ujela in mi odvlekla past v grmovje.

Vesel in v prijetni zavesti, da najdem kmalu lisico, sem jo ubral po sledu. Bilo je tu pa tam nekoliko snega, da sem jo prav lahko sledil. Sled me je peljal daleč v neko grmičevje. Aha, tam-le bo, le pogum! Bil sem tako razburjen, da sem zgrešil sled, a sem ga kmalu zopet našel in zagledal v gostem, obširnem leščevju past, zapleteno v vejevje, a prazno. Ko sem si jo ogledal bliže, sem zapazil neko čudno stvar, katero je držalo železo. To čudno stvar mi je bila pustila lisica za spomin. Ujela se je bila morda takoj tisti dan, oziroma noč, ko nisem šel več gledat. Drugi dan je čakala morda mirno v grmovju na kakršnokoli odrešenje, katerega pa ni bilo od nikoder. Na noč pa se je začela reševati iz neprijetnega položaja in je vlekla železo sem pa tam, dokler se ni zaplela veriga med veje. Naprej ni mogla več, železo ne pozna šale in ne popusti tudi v tako važnih trenutkih, ko gre za življenje. Lisica se je torej zatekla k zadnjemu sredstvu: odgriznila si je nogo in odšepala po treh, najbrže zelo zadovoljna, medtem ko sem se moral jaz zadovoljiti samo s šapo.

Tako rešene lisice ozdrave kmalu in pridejo še blizu pasti, a ujamemo se ne nikdar več — vsaj meni se še ni nobena, ušlo mi jih je pa več. Tako sem lani opazoval več tednov neki neznan sled okoli gnojnih kupov, a v bližini pasti ni bilo nobenega. Lisica ni mogla biti, ker so bili samo skoki, lisica pa hodi vendar večinoma v koraku, lepo ravno kakor po vrvi. Zato sem poskusil priti živali na drug način do živega. Napravil sem si nekaj koščkov dišeče vade, a drugačne kakor sicer za pasti, jih pripravil po svoje s strihninom ter vrgel blizu kupa, koder sem opazoval one čudne sledove. Takoj drugi dan sem dobil neznano zver: bila je prav lepa, velika lisica s tremi nogami. Manjkalo ji je

prve desne noge nad kolenom, treh ali štirih zob, katere si je strla gotovo tedaj, ko je ujeta grizla železje, dalje $\frac{2}{3}$ repa, medtem ko je bila ostala tretjina izredno razvita, tako da je meril rep po dolžini in širini skoro 20 cm. Poškodovala si ga je najbrž tedaj, ko je grizla v smrtnem strahu vse, kar ji je prišlo pod zobe.

Kadar torej nastavimo pasti, moramo vsak dan zgodaj zjutraj vse pregledati, kajti občutki pri pogledu na samo šapo v pasti so silno neprijetni. To ve pa le oni, ki jih je kdaj občutil. Ako je komu preveč, hoditi vsak dan zjutraj, včasih v prav strupenem mrazu, okoli pasti, naj lovi samo ob mlaju. Teden ali deset dni bo že vztrajal, potem pa naj pobere pasti in jih obesi kar na polju na kako drevo, da se osuše. „Zakaj pa ravno ob mlaju?“ bo vprašal marsikdo. No, zato, ker sem prišel po večletnih izkušnjah do zaključka, da je lov v dežju in v temnih nočeh veliko bolj uspešen kakor v svetlih nočeh in ob lepem vremenu. V temnih nočeh križari namreč lisica veliko brezskrbneje po svojih grešnih potih, ker je ne vznemirja nobena sumljiva senca. Kadar greš k pastem, vzemi s seboj puško, gorjačo in daljnogled. Nikdar ne smeš v bližino kupa ali sploh nastavišča, da ne bi prej pregledal prostora od daleč, kar storiš najbolje, ako se povzpneš na kako višino ali pa tudi na drevo. Če je del kupa, kamor smo nastavili železo, sumljivo razrahljan, kar se navadno prav dobro vidi na kakih 50 korakov, smemo priti bliže. Ko ugledamo na mestu, kamor smo položili past, malo usedlino in okoli nje vse polno mahu, od kupa pa nejasno začrtan sled, je lisica v pasti. Ako je sneg, vidiš že oddaleč, kam je vlekla železje. Zelo težko jo je pa najti, če je kopno in zmrzlo. Ko smo se prepričali, da je gospodična v pasti, in imamo sled pred sabo, brž puško v roke in z napetimi petelini po sledu! Navadno jo zapazimo kmalu v kaki dražici ali v grmu. Ne smemo pa kričati in drveti proti njej. Jaz n. pr. si zažvižgam veselo koračnico ter se ji približujem previdno s pripravljeno puško, da vidim, ali je noga še cela ali pa jo drži samo še kaka tenka kita. Če vidim, da drži kita še dobro, si ogledam lisico nekoliko in ji berem vsakovrstne levite. Lisica se takoj potuhne, ko opazi, da ji za zdaj ne želimo hudega, tu pa tam bevske in pokaže bele, morda že nekoliko okršene zobe. Nevarno pa je, približati se ji po nepotrebem preveč. Enkrat sem bil tako nepreviden, da sem jo pobožal po glavi — haps! — in zaskelilo me je po prstih in po dlani. Drugič zopet sem se sklonil k nji, ker sem mislil, da je že v zadnjih izdihljajih, pa — resk! Da je bila tedaj veriga za dva, tri člene daljša, ne vem, kaj bi bilo z mojo brado. Tako pa sem začutil samo lisičin mrzli smrček ravno pod svojo spodnjo ustnico. Ne nosimo torej po nepotrebem svojih nosov preblizu lisičjih zob!

Ko smo si ogledali lisico, se pripravimo na zadnje dejanje, ki naj reši ujetnico brez trpinčenja hudobnega življenja. Z gorjačo, ki smo jo

prinesli s seboj, ji zadamo krepek in siguren udarec na nosno kost ravno pod očmi. Če smo količkaj spretni, je lisičja smrt delo trenutka. Nekateri jih tolčejo v zatilnik, tako da ji izbijejo oči, a je še vedno živa,

Trije severni gosti: 1. pegam; 2. krivokljuni kalin; 3. sibirski leščerka.

kar ni prav, ker se ne sme trpinčiti niti lisice. Streljaj jo pa le tedaj, ako je nevarnost, da se odrta. Mnogo sem jih že ujel, ustrelil pa sem

v pasti le eno samo, ki je bila v tako gostem grmu, da je nisem mogel izvleči in ji priti z gorjačo blizu.

Ne smemo pa misliti, da bo lisica takoj drugi dan, ko smo nastavili, v pasti. Tu pa tam se mi je sicer ujela takoj prvo noč, to pa le tedaj, ako je zamel takoj po nastavitvi sneg vrh pasti ali je izpral dež vsak moj sled. V suhem vremenu moramo že nekaj dni zastonj hoditi k pastem, pozabiti pa ne smemo nikdar, da je lisica silno previdna. Večkrat mi zamete pasti ravno dovolj debel sneg. Lisica pride do kupa, tudi na kup si upa, vada ji diši, da se kar oblizuje, včasih se tudi usede prav blizu pasti ter premišljuje z globoko sklonjeno glavo, zakaj je poklonil lovec splošno znani veletatici tako finih slaščic, a če je past le količkaj preveč rjava, jo lisica zavoha, pobere vado in potepta ves kup okrog pasti, le nekoliko večji kolobar, kot je past, pusti nedotaknjen. Včasih pa odkoplje lisica zavohano železo iz radovednosti zelo previdno in odide brez sledu dalje. Pri takih poizkusih se večkrat ujame, ako zadene s šapo na sredo krožnika in ako je rahlo nastavljeno. Kadar drži past v sredini kambic lisico samo za šapo, je to najboljše znamenje, da je odkopavala past in se pri tem ujela.

Ako vidimo, da je past odkopana in vada pobrana, je treba vzeti past domov, jo temeljito osnažiti tudi najneznatnejše rje, jo posušiti in namazati, potem ko smo jo prej nekoliko ogreli na štedilniku, z neko polituro brez duha, ki jo dobimo pri že omenjenem prodajalcu pasti ($\frac{1}{2}$ kg — 3.60 K — zadostuje za 10 železij za več let). Tudi tako popravljeno past odrgnemo lahko s svežim smrečjem ali s praprotojo. Na kup, kjer je bila past, vržemo nekaj koščkov vade in, ko izginejo, nastavimo past, nekoliko bolj na desno ali na levo od mesta, kjer je bila prvotno.

Pasti prestavi tudi, ako zmrzuje. Na nekaterih kupih, posebno na mravljiščih, zmrzne vrhnja plast tako, da korakajo lisičke brez vseh skrbi po železju. Komur se toži prestavljati, počaka lahko južnega vremena, česar pa ne priporočam.

Večkrat bomo pri pregledovanju pasti neprijetno presenečeni. Namesto lisice sedi v pasti pes. Posebno dober ni tak pes, ker ima dober pes po navadi dobrega gospodarja, ki mu ne pusti letati po lovišču v prepovedanem lovskem času. Tudi več potepenih mucov zmanjka na ta način. Največjo preglavico pa ti delajo vrane. Skoro ne mine dan, da bi ne sedela katera v pasti. Mene vselej to tako razjezi, da vsako prav pošteno oplazim z grčavko. Tudi jastrebi in kanje sedajo radi na pasti, ravnotako tudi šoje.

Večkrat se pripeti, da se odrtega opeka ali maček od pasti, ako prejé rja verižico ali če sicer nista dobro privezana. S prazno pastjo, t. j. brez priveska, odide lisica silno daleč v gozd, najrajši tja, odkoder

je prišla. Ako je sneg, je lahka reč, priti do nje; nekaj drugega pa je, če je kopno in zmrzlo. Nekaj časa jo slediš, potem pa se izgubi vse, posebno na ledini. Tu pomaga edino dober pes, katerega peljemo na verižici v smeri, kjer se nadejamo lisice, ter križarimo po vsakem gostejšem grmovju. Nekaj časa hodimo, potem pa pazljivo poslušamo, ako ne slišimo morda kakega glasu, kajti če začuti lisica psa v bližini, se pripravi na beg ali se pa še bolj potuhne, pri tem pa zazvenči železje kolikor toliko in nam tako naznani smer, kamor moramo iti. Ako smo začuli tak glas prav blizu, spustimo psa, ki bo držal, ako je dober, beguna prav kmalu za vrat — lisica pa njega za uho.

Prijatelja lovca sem naučil nastavljati železje. Nekega dne pride ves potr k meni in mi začne tožiti, da se mu je ujela lisica, da je šel po sledu za njo in našel kmalu opeko in verigo, lisice in pasti pa ne.*) Tisti dan popoldan je začelo naletavati in čez noč je zapadlo za ped snega. Prijatelj je šel seveda takoj zjutraj v lovišče, kamor je bila ušla lisica z železjem. Kmalu je našel sled, koder je nesla, oziroma vlekla past. Ko jo je bil končno ugledal — šel je brez psa —, se je moral zelo potruditi in hiteti, da jo je došel in jo ustrelil v teku. Ker je bilo železje bolj lahke vrste, ni prišlo tetki lisički niti na misel, da bi si odgriznila nogo.

Zopet drugemu prijatelju lovcu se je bila ujela lisica nekaj streljajev od hiše. Bilo je kopno, že marca meseca. Ta lisica je izgubila samo opeko. Preiskali smo vso okolico s psi. Bilo nas je več lovcev. Iskali smo dva, tri dni, vse brez uspeha. Kam je šla? Vdrla se ni, jazbine ni nobene v bližini, v zrak tudi ni šla, nekje mora biti. Že četrti dan smo jo iskali, še vedno brez uspeha. Ko pridemo domov, smo bili vsi mnenja, da si jo je nekdo, nič „slabega“ misleč, prisvojil. Medtem ko smo ugibali, kdo bi bil tak, pride Lenčkov France z žalostno-veselo novico, da leži v njihovem listnjaku mrtva lisica v pasti.

Iz tega je razvidno, da se zateče ujeta lisica, ako jo preseneti dan na prostem polju, tudi k hišam. Kadar veš torej, da je lisička v pasti, preglej najprvo bližnje grme, grmade, kotanje in hoste. V breg ne gre navadno, ako se ne odtrga oteževalni privesek, temveč le navzdol. Ako je blizu nastavišča večja in globoka dolina, najdeš lisico navadno v njej. Ako je ni sicer nikjer, preiščimo tudi bližnja poslopja!

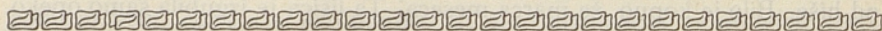
Zgoraj sem omenil, da izpregovorim tudi o poletnem lovu na lisice. Enak je zimskemu, le veliko lažji je, ker poleti ne zmrzuje. Nastavlja redno le tam, kjer opazuješ njene stečine. Pašt zasuj z ravno tako zemljo, v kakršno jo vložiš. Seveda si jo moraš prej doma posušiti in presejati, da ne pride med kambice kako debelejšo zrno ali kak kamenček. Poletni kožuh seveda ni zanič. Zato sem prišel do zaključka, da naj lovimo

*) Karabinar pri verigi je bil slabo napravljen in se je veriga odpela, ko je vlačila lisica železje sem pa tja.

lisico samo pozimi v času od 16. januarja do 1. aprila, ko je kožuh še dokaj dober in ne hodimo s psi v gozd. Za popolno iztrebljenje lisic pa nisem že zaradi tega, da imamo raznovrstno divjačino.

Več cenjenih lovskih tovarišev je gotovo mnenja, da ni pomagano dosti z golo teorijo. To je res, kakor je tudi res, da doseže človek marsikaj, nad čimer je morda že obupaval, če se potrudi. Tudi jaz nisem takoj znal, a vztrajal sem do uspeha. Bodrilo me je to, da sem videl, da nudi ta način lova veliko posebne zabave, ki je drugi načini nimajo ali vsaj v toliki meri ne. Učil sem prijatelja, a uspeha ni bilo. Navadil se je bil že toliko, da je znal sam nastavljeti, a vedno je tarnal, da nima sreče. Šel sem gledat, kako nastavlja, in že od daleč sem videl, da je vrh pasti tak, kakor bi ga bile nanese vrane: štreclji, slama, smrečje — vse na debelo, na drugi strani pa se je videlo skoro pol železja. Poučil sem ga iznova in mu zabičil, da mora ravno tako nastavljeti, kakor sem mu pokazal, in ne drugače. Črez teden dni je že imel krasnega lisjaka. Učil sem drugega lovca, ki je lovec po poklicu. „Hudiča, kako bom kaj ujel, če pa ni lisic!“ je gonil venomer. Imel je na skrbi veliko lovišče, lisic je bilo dovolj, a mož je bil lovec samo — po poklicu.

Končno še to, da je večina ujetih lisic samcev.

Ljubevški :

O lovski obleki.

Vsak leten čas, naj peče solnce, da „zemlja reži“, naj brije ledeno-mrzla burja ali mete sneg, hodimo lovci na lov. Ne strašimo se niti viharja, niti dežja, niti nas ne mika topla peč. Zato pa moramo biti dobro preskrbljeni z obleko, da moremo zadostiti zahtevam svoje boginje Dijane.

Z nastopnimi, po tujih in lastnih izkušnjah prirejenimi vrsticami ne mislim učiti bralcev-lovcev, kaj zahteva lovška moda od nas, temveč jim hočem podati le nekaj nasvetov, nekaj migljajev glede navadne, pametne, potrebne in trpežne lovske obleke, pod katero razumem tudi obučo.

Vse, kar je umetnega in nepravilnega, enako vse, kar si nabaviš z ozirom na obliko, zunanost in eleganco, ne pa z ozirom na smoter, ne spada k lovski obleki.

Najboljša obleka je za to prirejen suknjič in primerno široke, dolge ali kratke hlače iz ševijota ali nepretežkega lodna. Usnjene hlače, irhnice, so, mimogrede povedano, sicer dobre in poleti tudi hladne, a se premočene posuše šele tekom dni. Mehkota, nepremočljivost, hitra posušljivost in

praktične barve so lodna dobre, to pa, da se precej hitro raztrga, raztegne in odrgne, slabe lastnosti. Boljše je ševijot-blogo, ker je trdnejše, trpežnejše in boljše nosljivo, a nima drugih naštetih prednosti lodna.

Za vroče poletje je najboljša obleka iz „kassineta“, ki ni le lahek, ampak tudi trden. Platnene obleke niso za lovca, ker se hitro premočijo, da se lahko prehladiš, in se premočene težko posuše, a tudi šume. Nekako izjemo dela v tem oziru Hubertovo platno, ki je, kot pove že ime samo, prirejeno nalašč za lovske obleke. Vendar ne nadomestuje te vrste platno „kassineta“, ker je ta za poletne obleke v vseh svojih v poštevh prihajajočih lastnostih znatno boljši.

Barva poletnih oblek bodi zelenkasta, ker se rjava in siva preveč razlikujeta od zelenja, v katerem se giblje lovec.

Za časa brakad, zlasti meseca oktobra in novembra, je najboljša siva, rumenkastorjava ševijotna obleka. Njena barva se mora več ali manj kriti z barvo odpadajočega listja.

Jesensko-zimska obleka mora biti tako velika, da oblečeš lahko pod suknjičem pleten volnen jopič, lovski telovnik. Za zimo ni potreba težke lovske obleke, ker lovca bolj ovira nego mu služi. Treba je vedeti, da ne varuje lovca mraza in dežja debelo sukno bolj kakor razna spodnja in zgornja oblačila. Izkušnja pravi namreč, da pride mraz, oz. dež veliko prej skozi debelo suknjo kakor skozi dve lahki. To pa radi tega, ker leži med dvema suknjama majhna zračna plast, ki ovira poleg spodnje suknje prodiranje mokrote ali mraza vsaj kolikor toliko. Havelok in pelerina nista za varstvo proti dežju in zimi zato pripravna, ker sta razmeroma težka in nas ovirata pri hoji in streljanju. Boljši je lahek, nekoliko čez kolena segajoč plašč z rokavi iz kamelje dlake, ki tudi precej greje. Na zajamčeno nepremočljivost teh plaščev seveda ne smeš dati veliko, dasi vzdrže precej časa. Toda če je lovec primoran, hoditi več ur po dežju, začne čutiti kmalu najprej neko neprijetno težo, potem pa tudi mokroto. Z zdravstvenega stališča je pa take vrste plašč zelo priporočljiv, ker pripušča zrak k telesu. Enakega plašča iz Billrothovega batista ali iz blaga, pripravljeneega z gumijem, ne priporočam, ker ne daje zraku dostopa in povzroča precejšnje potenje. Boljša bi že bila pelerina iz omenjenega blaga, ker pripušča kolikortoliko zraka h koži in ne leži na hrbtu, če si jo ogrneš čez nahrbtnik, da te ne ovira pri streljanju.

Katero blago je najboljše za vodo ne prepuščajoč plašč, o tem so mnenja različna. Večina daje prednost gumi-batistu. Gotovo je le to, da ga ni plašča ali pelerine, ki bi ohranil pri hudem dežju kolena suha.

Kot spodnje oblačilo za zgornji del života sta potrebna lahek in težji volnen lovski telovnik; mesto zadnjega je uporabljen tudi sveter.

Lahka, kratka suknja za dež iz posebno za to prirejenega polplatna je dobra zlasti za poletje, za jesen in zimo pa nekoliko težja suknja in hlače iz dolgodlakastega lodna ali kameljedlakastega blaga.

Ako imaš dve lovski obleki (letno in jesensko) ter baš omenjeni suknji in volnena jopiča, se oblečeš lahko za vsako vreme.

Črez hlače ali pod hlačami nosimo pozimi dolge, iz volne spletene nogavice, osobito da varujemo kolena proti mrazu in dežju.

Tanko volneno blago nadomestuje popolnoma debelo blago. Zlasti je mehak, prožen, volnen telovnik boljši kakor še tako lahek kožuh. Prilagoduje se gibljajem telesa, dovoljuje transpiriranje kože in varuje proti mokroti, ker se navzame čista volna zelo nerada vode. Sicer je pa moker volnen jopič še vedno gorkejši kot premočena suknja.

O spodnji obleki, ki je velike važnosti, mislim tako-le:

Volnena spodnja obleka varuje sicer najbolj pred prehlajenjem, ker je volna slab prevodnik toplote, a ima to lastnost, da zleze v perilu preveč skupaj in se odrgava zlasti pri toplem vremenu. Dobi se pa zdaj že raznovrstno mehko, ohlapno in gorko blago, ki se nosi dobro tudi poleti. Za ta čas bi priporočal nošujo mrežastih srajc, ki popijo skoro ves pot. Dobre so pa tudi sicer. Za svoj okus svetujem v tem oziru to-le: najprvo obleci mrežasto, potem navadno srajco iz na nitke tkanega bombaža, ker je luknjičast in se dobro pere. Enake vrste naj bodo spodnje hlače, noga pa naj počiva v volnenih nogavicah.

Lovska obleka mora biti nekoliko ohlapna, seveda ni s tem rečeno, da mora grešiti proti okusnemu delu. Predvsem ne sme biti jesenska suknja preozka, da oblečeš lahko spodaj še volnen jopič. Pripravnejša je suknja, ki ima zaprt ovratnik. Imeti mora tudi zadostno število žepov: poleg dveh stranskih še dva notranja in vsaj enega zunanjega na levi strani prsi. Desni prsni žep ovira po mojem mnenju kaj lahko pri streljanju, posebno če je kaj več v njem.

Glede oblike hlač sem rekel prej, da morajo biti primerno široke. Preozke motijo pri hoji, prepuščajo hitreje in laže mokroto in spravijo tudi stegna preje v dotiko s trnjem. Preširoke hlače pa precej utrudijo, pomnože brez potrebe težo obleke, osobito če so dodobra mokre.

Važen del obleke je telovnik, ki bodi zgoraj visoko zaprt in precej dolg. Jako pripraven je tak, ki ima na vsaki strani po 4 žepe, v katere gre lahko po 6 patron. Na ta način spravi lovec k sebi najmanj 48 patron, ne da bi dosti občutil to vsekako precejšnjo težo.

K lovčevi opremi, ki zasluži največjo pozornost, spada gotovo obutev. Njena nepremočljivost ne zavisi toliko od vrste in kakovosti usnja kot od pravilnega dela in ravnanja.

Kot obuča so najpripravnejše, oziroma najboljše čizme, ki pa morajo imeti kar najmanj šivov. Napravljenе naj bodo iz dobro strojenega

govejega ali močnega telečjega usnja. Predvsem ne sme biti črevelj preozek. To pa radi tega, ker nosimo pozimi debelejšje nogavice, in pa zato, da damo vanj lahko še podložek iz klobučevine, probkovine ali slame. Ker pa se pri toplem vremenu vsled hoje noga malo poveča, je večje obutalo tudi za leto priporočljivejše ne glede na to, da se težko hodi v črevljih, ki te količkaj stiskajo, in pa na to, da ti vsled premajhne obuče noga lahko oboli. Lovske obutve pa ne sme podložiti črevljar s platnom, ker zleze to pri mokroti skupaj in je ob vročini pregorko, pozimi pa mrzlo. Lovski črevlji naj bodo podloženi z najboljšim telečjim usnjem. Visokost čizem se ravna po krajih, za katere so namenjeni. Kdor mora hoditi po vodi in mokrih tleh, si naj pusti napraviti nekoliko višje čizme. A previsoki ne smejo biti, ker so poleti prevroči, pri vodnem lovu pa itak ne morejo nadomestovati škorenj. Na vsak način pa mora biti do vrha segajoči jezik na obeh straneh dobro prišit.

Podplati naj bodo široki in močni, a ne okorni in težki. Pete mogajo biti nizke in široke. Tudi moraš naročiti črevljarju, da vzame za notranjo krpo, t. j. za del črevlja, kjer se pregiblje pri hoji peta, močno, uglajeno usnje in da je ne podloži. Podložiti sme namreč samo nogo.

Za vodni lov uporabljaj vedno visoke škornje, če tudi vidiš, da se poslužujejo nekateri poleti raztrganih črevljev, po katerih se takorekoč pretakata voda in blato. Prej ali slej se pri takih lovcih gotovo pokažejo posledice v podobi trganja ali česa podobnega. Najboljše blago za take škornje je pristna ruska juhtovina, ker je lahka, mehka ter ne prepušča vode.

Ako hočemo, da ostane obutalo nepremočljivo, gibko in prožno, ga moramo večkrat namazati s kakim mazilom, najbolje s svinjskim salom ali z mastjo. Takoj po rabi moraš črevlje temeljito oprati z vodo, pri čemer ti dobro služi močna žimnata krtača. Zlasti pridno je treba snažiti šive. Navada, da puste obuvalo v blatu en dan ali še več, je poguba za črevlje, posebno za njihovo nepremočljivost. Usnje postane namreč vsled tega trdo in krhko. Oprane črevlje osuši najprej od zunaj, kar traja kake pol ure, nato jih namaži. Ako imaš sala ali masti, jih namaži z mastjo za črevlje, katere dobiš pravzaprav preveč vrst, tako da je tozadевна izbira težka. Najboljše je ono mazilo, ki je najbolj naravno in vsebuje najmanj usnju škodljivih primesi. Dobro je, če usnje stiskaš in drgneš z roko, torej takorekoč masiraš. Pazi tudi, da napojiš vse šive in enako tudi podplate prav dobro z mastjo. Namazani črevlji se morajo dobro posušiti na prostoru, ki ni pregorak. Če pa hočeš mokre, premočene črevlje hitro posušiti, jih napolni s suhim ovsom ali grahom. Oves in grah posušiš lahko prej na štedilniku.

K čizmam nosimo navadno golenice ali mehke, ne škripajoče gamaše, da si ne zamažemo hlač in nam ne prideta voda in blato od

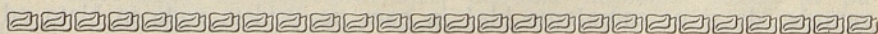
zgoraj v črevlje. Tudi nam olajšujejo tiho in brezšumno stopanje, ker so hlačnice spodaj takorekoč zvezane. Pri rabi gamaš in dolgih hlač je zelo priporočljivo, ako potegneš hlače kakih 10—15 cm kvišku in jih spustiš v široki gubi črez gamaše. S tem dosežeš prvič, da prodirata rosa in dež mesto v gamaše in potem v črevlje v nad gamašami visečo gubo hlač, drugič pa to, da ne otesnjujejo hlače kolen. Isti namen imajo hlače z zapono, ki imajo to gubo že narejeno.

Volnene golenice so sicer najbolj v rabi, a niso za vsako vreme, ako si jih nočeš natakiniti kar nekaj parov. Boljše so lodnate ovojne gamaše, najboljše pa, če so iz konjske dlake. Za sneg priporočam take z nanožnico.

Tudi pokrivalo mora odgovarjati letnemu času. Lodnati klobuki se rabijo pravzaprav največ, a zanje velja isto, kar sem rekel zgoraj glede lodna sploh. Priporočam lahke klobuke, napravljene iz nepremočljive, valjane kunčje ali zajčje dlake, za poletje pa slabo, to je redko pletene slamnike.

Če pripomnim še, da si varuješ ušesa pred mrazom najbolje s sivorjvarkasto, napol svileno čepico in nos z enako pripravo, dobe se pa tudi lahke, volnene čepice, nekake krinke, iz katerih gledajo le oči, sicer je pa zakrit ves obraz, mislim, da sem povedal glavno o obleki lovca. Da pa ga oblečem od nog do glave popolnoma, omenim še prečne žepe, podložene s kožuhovino in napravljene pri suknji tako, da se dajo vzeti proč, in pa rokavice, pri katerih pa mora biti desni kazalec popolnoma prost.

V splošnem se oblačijo lovci pretemno. Lovec bodi tako oblečen, da se razlikuje kolikor mogoče malo od svoje okolice, torej se naj ravna glede barve obleke po lovišču in letnem času. Vsa pozornost divjačine vzbujajoča svetlo- in temnobarvna oblačila, enako bele ovratnike, rdeče kravate, črne klobuke itd. naj pusti doma, ako hoče doseči na lovu lepe uspehe. Za te je pametna obleka lovcu ravno tako potrebna kakor za zdravje.

RIBARSTVO

Tone Vahtar:

Ribji lov v morju.

Zdi se mi, da ne zahteva nobena vrsta lova tako raznovrstnega lovnega orodja kakor lov morskih rib. Zato je za pravega morskega ribiča smešen človek, ki skuša z morskega obrežja kar z navadno ribnico navprek loviti morske ribe. Dasi živi v morju na stotine ribjih vrst, mu bo malokdaj sreča mila, ker je treba loviti skoro vsako vrsto na drug način in z drugo pripravo. Navadne ribnice na palici celo niso pripravne za lov morskih rib; skoro za vsako ribjo vrsto v morju je treba posebe spletene ribnice. Najboljše so iz konjske žime. Če pa pravim iz konjske, mislim samo na konja, ne pa na kobilo. Konj namreč ne moči svoje žime s tekočino, ki prejé celo železo, kobila pa dela to, zato se kaj rada pretrga ribnica, spletena iz kobiline žime.

Morskih rib pa ne love samo z ribnicami ali s povrazi, kakor jih imenujejo Primorci, ampak tudi v raznovrstne mreže na različne načine.

Sam lovim strastno v morju že 13 let. Ker zanima ta vrsta lova marsikoga, hočem v naslednjem nekoliko izpregovoriti o lovljenju morskih rib.

Takoj spomladi, po navadi že v aprilu, se pojavi bolj na morskem površju nebroj vretenic. Z laškim imenom se zovejo „scembro“. To je do 20 cm dolga, kakor jeklo, le nekoliko bolj zelenkasto se svetlikajoča riba. Hkrati ž njo se prikažejo vse one večje ribe, ki se hranijo skoro samo z vretenicami. Med njimi je njihov največji sovražnik pač delfin, ki jih hrusta, kakor mi črešnje, a nič manj jih ne zatira morski volk. Toda ta ne zaide v naše vode prepogosto; če pa pride, ne uživa dolgo svobode, ker ga na ta ali oni način kmalu ujamejo. Menda najhujši sovražnik vretenic je pa človek. Ni še dosti čez polnoč — ob lepem vremenu seveda —, ko se že premika po morju nebroj ladjic. V njih sede po navadi po dva človeka: eden vesla, drugi, ki sedi na krmu, pa drži v vsaki roki ribnico, ki se kakih 5 m od ladje deli v dve. Izmed teh gre ena nizko, druga visoko, to se pravi: ena se vleče globoko pod morskim površjem, druga pa po površju. Skupno imajo te ribnice 4 ali pa tudi več trnkov. Na trnek se pripne za vabo pol trebuha vretenice, ki mora biti tako prerezan, da liči sardelici. Ko prideta ribiča na mesto, kjer se nahajajo

vretenice, ki plavajo vedno sem in tja, se začne za njiju pravo delo. Tisti, ki ima povraz v roki, vleče k sebi vretenice, ki grabijo za vabo misleč, da so sardelice, ter jih meče drugo za drugo v ladjo; če je spreten, jih nalovi lahko v pol ure čez sto. Tisti pa, ki vesla, mora voziti v krogu tako, da se ne zamotajo trnki, oziroma ribnice in da ne vodi ladje drugemu čez njegove ribnice. Ako se kaj takega dogodi, je za nerodnega veslača najbolje, da jo pobere iz kroga ladij, ker jih sliši drugače v 10 minutah več kakor sicer v vsem svojem življenju. Tako smo se vrteli, ladja za ladjo, nekega dne v letu 1912 pred Opatijo. Kar naenkrat ravsne nekomu izmed nas nekaj zelo močnega ribnico iz rok. „Kaj bi le to bilo?“ je izpraševal nas soribiče. Mi smo se sami čudili in se še nismo dosti načudili, ko izgubi na enak način drugi svojo ribnico. Postali smo pozorni — bilo nas je kakih 16 v 7 ladjah — in začeli opazovati morje. Kmalu zagleda eden izmed nas okoli 3 m dolgo, le malo nad 2 m pod ladjami premikajočo se stvar. Ko so jo zapazili tudi starejši ribiči, ki so takorekoč rojeni na morju, so nam zaklicali, naj potegnemo vse ribnice v ladje, a rok in nog naj nikar ne potikamo v morje, če ne maramo žalovati za njimi, kajti stvar, ki plava pod ladjami in trga ribnice, ni nihče drugi kakor — morski volk. Ribičem-začetnikom je postalo malo tesno pri duši, ali ko so videli, kako se pripravljajo starejši, izkušeni možje na lov te zverine, smo dobili vsi pogum. Sicer nismo imeli drugega pri rokah kakor vrvi, a volka, ki ni bil ravno največji, pa tudi najmanjši ne, smo hoteli dobiti na vsak način. Iz vrvi smo napravili zanko in jo spustili z ladje, kateri sta prišla na pomoč še dva moža, v morje. Okoli te ladje je krožila nekoliko časa ladja, v kateri sta bila samo dva ribiča. Eden je imel privezано vretenico na tenki vrvici, ki se je vlekla po morju za barko. Ko so zagledali očka volk vretenico, so se počeli počasi pomikati za ladjo. Kakor hitro pa je prišla ladja z vretenico nasproti ladje z zanko, se je ustavila, a ribič je spustil vretenico tako v morje, da je visela nasproti zanke, z njo v isti višini. Ko je videl volk svoj plen mirno viseti, se je zagnal proti njemu, ali preden ga je dosegel, se je zanka že zadrgnila med njegovim vratom in nahrbtno kostjo. Osem rok ga je potegnilo s trudom v ladjo, kjer se je pričel šele pravi boj. Ribiči so vzeli v roke, kar so dobili, in udrihali po nepridipravu, ki se je premetaval, da smo mislili, da se bode prekucnila vsak trenutek vsa družba v morje. Po četrtturnem boju je bil volk močno privezan k ladjinim klopem, nakar so ga odpeljali h kraju, kjer se mu je čudila množica radovednežev, ki so bili opazovali nenavadni boj kakih 300 m od kraja. Pripomniti pa moram, da ujamejo redko morskega volka na ta način. Po navadi zaide v „tunjere“, odkoder ne more vun

in ga potegnejo s tunami vred na kraj. Tudi mu vržejo s tega ali onega parnika sidro, na katero pričvrste velik kos mesa ali pa kaj belega, bodisi srajco, rjuho ali kaj sličnega. V svoji požrešnosti pogoltne volk sidro, katero mu seveda pošteno v želodcu ostane, dokler ga ne privleče parnik za seboj v pristanišče, kjer mu pregledajo, kaj je zaužival pred kratkim. Navadno izgleda v njegovem želodcu kakor svoječasno pri starinarjih na Starem trgu v Ljubljani.

Vrnimo se zopet k vretenicam! Love jih tudi v mreže in ne samo na ravno opisani način. Mrež je več vrst. Največ vretenic se ujame v takozvane „trate“. To je mreža, podobna velikanski vreči. Ladja jo pelje kakih 300 *m* od kraja, kjer jo vržejo v morje. Na robih trate sta pritrjeni vrvi, kateri privleče ladja nazaj h kraju, kjer jih primejo za to naročeni ljudje. Nato vlečejo ti, stoječ v razdalji kakih 100 *m*, mrežo počasi k bregu. Mreža, oziroma vreča ima na spodnjem delu svinec, na gornjem pa „šubre“ ter se pomika počasi proti kraju. Spotoma pobira seveda vse, kar je živega in včasih tudi mrtvega. Ko je mreža že blizu kraja, gre kakih 6—8 mož na za to pripravljeno ladjo ter potegnejo nanjo mrežo, da jo iztresejo. Včasih je polna plena, posebno vretenic. Veliko vretenic ujamejo tudi v 60—80 *m* dolge mreže, ki jih polože zvečer od kraja proti sredini morja. V te mreže zaide ponoči včasih nebroj vretenic. Da pa nima delfin, ki je vretenicam vedno za petami, pri svojem že omenjenem delu miru in da ne raztrga mreže, gredo po navadi okoli 11 ure po noči k mrežam ter pobere vse do tedaj nalovljene ribe. Včasih jih je že ob tem času polna mreža. Nato puste mrežo do jutra v vodi.

V poletnem času se drži blizu obrežja zelo veliko rib razne kakovosti in velikosti, n. pr. zobatec, lovratica, luben, cegulj. Naštete love izmed vseh z največjo vztrajnostjo. Love jih v glavnem, vsaj v Liburniji je to navada, v vrše. Te so podobne v obliki srcá iz žice spletenim, velikim košaram, ki imajo na široki strani precejšnjo, tako napravljeno odprtino, da more riba vanjo, vun pa ne. V te vrše se ulovi kaj različna družba. Včasih so tako natlačeno polne, da bi ne našel v njih noben nov gost prostora. Love pa zgoraj navedene vrste rib tudi na ribnice, seveda na take brez palice. Najboljši čas za lov je ponoči. Za vado rabijo sveže sardelice, ki so, mimo rečeno, najboljša vada za vse vrste morskih rib.

Pri tej vrsti lova moramo biti od začetka zelo pazljivi. Vsaka riba zajè namreč drugače. Lovratica n. pr. zgrabi vado in beži ž njo proč od kraja. Treba jo je počasi k sebi vleči; ako pa čutimo, da je precej velika, ji toliko časa popuščajmo, da se utruji, a tudi potem jo moramo počasi k sebi vleči. Isto velja tudi za lubena. Pazljivost je potrebna tudi zato, ker prime včasih riba, ki je lahko precej nevarna.

Med najnevarnejše spadata ranjenik in škarpoč (scarpina). Okusil sem, kaj se pravi, nabosti se na kost škarpoča. Nabodel sem se, ko sem jih pobiral iz mreže, na kazalec. Prst je postal popolnoma trd, a jaz sem plesal od bolečin ples, ki bi ga imenoval najrajši tango. Trajal je skoro eno uro, a ko so bolečine malo popustile in sem zopet normalno dihal, sem se podal domov, kjer so mi dajali razna hladilna sredstva na prst. Pisati pa le nisem mogel še par dni. Spadam namreč po poklicu med tiste jnnake, ki vedno mažejo lepi, beli papir s črnilom. Ob neki drugi priliki se mi bi bila dogodila skoro še večja nesreča. Sedela sva s pokojnim svakom, ki je bil pravi morski medved, v ladji že proti večeru in držala vsak po dve ribnici v morju. Kadila sva, se pogovarjala in zdaj pa zdaj potegnila kakšno ribo iz vode. Slučajno sem imel jaz več sreče kakor svak, kar ga je tako jezilo, da ni hotel več govoriti z menoj. Naenkrat mi nekaj zopet potegne, jaz potegnem s kratkim in lahkim sunkom k sebi in že čutim, da trepeta nekaj na ribnici. Vlečem ujeto ribo dalje k sebi in, ko sem jo imel že blizu ladje, jo dvignem in jo hočem prijeti z roko. Kar zakriči moj svak s takim glasom: „Ne primi!“, da sem izpustil iz strahu vse skupaj v morje. Bil je ranjenik. Krasna modro-rdeče-zeleno se izpreminjajoča riba. Videl sem jo, ko jo je potegnil svak sam iz morja, udaril parkrat z njo ob ladjo, da jo je ubil, potem pa jo je odrezal s trnkom vred in vrgel nazaj v vodo. Ranjenik je ena tistih nevarnih rib, ki se vedno valjajo v pesku, vsled česar stopi lahko marsikdo nanje. Na tak slučaj se spominjam sam. Osebi, ki je stopila nanj, je rešila življenje le hitra zdravniška pomoč.

O svojem svaku hočem povedati še eno. Zgodaj zjutraj sva šla vzdigovat mreže, katerih sva imela vedno več vrst v morju. Ko sva spravila vse v ladje, sva pričela jemati ribe iz njih. Sedel sem za svakom, ki se je obrnil naenkrat k meni in mi rekel: „Na, Tone, daj to-le ribo pod krmo!“ Če bi mu bil poprej pogledal v oči in na hudobno-porogljivo zavita ustna, bi morda ne bil prijel ribe, ampak bi mu bil rekel, naj jo sam spravi, kamor hoče. Ker pa nisem videl vsega tega, sem prijel za rep široke, okrogle in ploščnate ribe. Za glavo jo je namreč držal svak. „O, joj!“ sem zajavkal, skočil pokoncu, se zapletel v mrežah in telebnil pošteno nanje, medtem ko se je svak smejal, da sem mislil, da bode počil. Prijel sem skata, ki je poln elektrike. Človeka strese po vsem životu, ako pride ž njo v dotiko. Za jed ni slaba.

Takih dogodbic bi mogel povedati na stotine, a ker spadajo malo k opisu ribjega lova, prehajam na lov rib, ki se zovejo „pescimogli“ in „asinelli“ ali osličiči, kakor jim pravijo naši ljudje. To ime zaslužijo v polni meri. To so morske ribe, ki so za jed ene najboljših. Ker se drže,

posebno pa „pescimogli“, precej globoko, jih love na poseben način. Ribnica zanje mora biti do 80 metrov dolga; na kraju mora viseti kos svinca, da prideš z ribnico hitro na dno, a nad svinčcem je 5; 6 in tudi več trnkov; na katere pričvrste za vado koščke svežih sardelic. Ribič sedi v ladji kake 3—4 in tudi več milj od kraja in lovi na trnke, ki morajo dosegati morsko dno. Ribnica mora biti napeta, da čutiš, kdaj se ti kaj obesi na trnek. Ako to začutiš, dvigneš s kratkim, a ne premočnim sunkom ribnico nekoliko in jo zopet spustiš nazaj, da počiva svinec iznova na dnu. Tudi to občutiš lahko. Kadar misliš, da si ujel že na dva ali tri trnke, potegneš vso pripravo k sebi. Za to je potrebna posebna gibčnost in pažnja, da ne zapleteš ribnice, ki je, kakor že rečeno, do 80 metrov dolga. Večino ma privlečeš na solnce „pescimoglij“. Če je dober dan, jih naloviš lahko 15 do 20 kil, večkrat privlečeš pa tudi kaj velikega na dan, n. pr. včasih tudi več kilogramov težko, fino in okusno ribo „rongo“ ali pa tudi morsko mačko, ki izgleda kakor morski volk, a je mnogo manjša. Naloviš pa na ta način tudi lepih, velikih osličev, pozno v jeseni ali zgodaj na spomlad pa tudi nekoliko vretenic, ki se držijo v tem času bolj globoko v morju, kjer je peč bolj zakurjena kakor pri kraju.

Največ pescimoglijev, osličev in sploh rib vseh vrst ujamejo laški ribiči, ki lovijo v našem morju s posebnim dovoljenjem naše vlade. Lovijo pa le tedaj, če imajo dovolj vetra, da jim žene jadrnice, ki so za ribji lov kakor ustvarjene. Lovijo pa tako, da vlečeta jadrnici, druga od druge do 200 metrov oddaljeni, za seboj mrežo-vrečo, ki je pritrjena na ladji, a se dotika morskega dna in pobere vse, kar se sploh da pobrati s takimi mrežami ob obali.

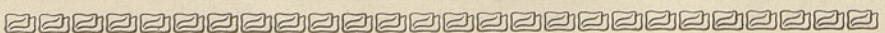
K najznamenitejšim ribjim lovom pa spada lov na tune, ki so vsled svojega okusnega mesa znane po vsem svetu. Ta vrsta rib potuje vedno v jatah po par sto in včasih tudi po par tisoč. Ena tehta 3—25 in tudi več kilogramov. Njena barva je jekleno-svetla kakor od vretenic. Če jih gledaš z visokega, se ti zde kakor velika zrcala v morju. Živa kuga so za sardele in druge manjše ribe, same pa izginjajo v želodcih morskih volkov, delfinov in drugih morskih večjih požeruhov. Na svojem potovanju obišejo zelo rade manjše zalive, zato jim nastavljajo v takih krajih mreže. Polože jih v morje tako, da tvorijo štirikot, a so tako urejene, da se jih more potegniti proti kraju. Četrta stran, oziroma tretja, ker tvori četrto stran tega štirikota obrežje samo, je vedno odprta, a za pravočasno zaprtje štirikota potrebni del mreže je zvit ob koncu zunanje mreže na ta način, da ga morejo potegniti ob vsakem času proti kraju in s tem zapreti izhod iz štirikota. Nad tem štirikotom, oziroma nad morsko površino štrle do 30 metrov visoko v primerni razdaljavi lestvi, na katerih gorenjem delu je napravljen sedež za

onega, ki preži ves dan, kdaj se bode približala štirikotu množica tun. Kadar vidi, da se približujejo mrežam, obvesti o tem svoje tovariše, ki se nahajajo v kolibi pod njim. Nato prične metati kamenje, ki ga ima vedno dovolj pri sebi, za jato in jo podi s tem v štirikot. Kakor hitro je vsa čreda v štirikotu, potegnejo že pripravljeni ribiči mrežo-zapiralnico in zapro tako izhod. Ko je to gotovo, vlečejo počasi vse tri strani štirikota proti kraju in prisilijo s tem tune, da skačejo kar same na breg. Zdaj se pa začne veselje! Tune vpijejo — kriče kakor žolne —, ribiči tolčejo po njih s kratkimi količki in tudi vpijejo od veselja, včasih pa tudi od bolečin, če se jim zakadi kakšna tuna v trebuh. Vrhunec pa doseže dirindaj, ako se je potrudil za tunami v štirikot tudi morski volk ali pa par delfinov. V takih slučajih ne ve gledalec ali bi občudoval to redko prikazen, ali bi bežal pred to vojsko ali bi se pa smejal do solz. Po mojem mnenju se lahko skrijejo lovi na medvede, leve in figre glede veselja in zanimivosti pred lovom na tune. Kadar preneha vojska in leže premagani sovražniki na obrežju pred nogami ribičev, se začne drugo delo. Najprej naroče parnik, ki prepelje vse blago v kako mesto, kjer izdelujejo iz tuninega mesa konzerve. Pri nas v Voloskem in Kastvu (tu opisujem ribji lov v Preloki pri Voloskem) morajo po občinskih predpisih gotovo število tun poslati v tržnice imenovanih krajev, da si morejo privoščiti ljudje tuninega mesa.

Ko so mreže prazne in očiščene, jih nastavijo iznova. Želje ribičev se izpolnijo včasih v drugič kmalu, včasih pa nič več v dotičnem letu. Pozimi namreč tun ne love.

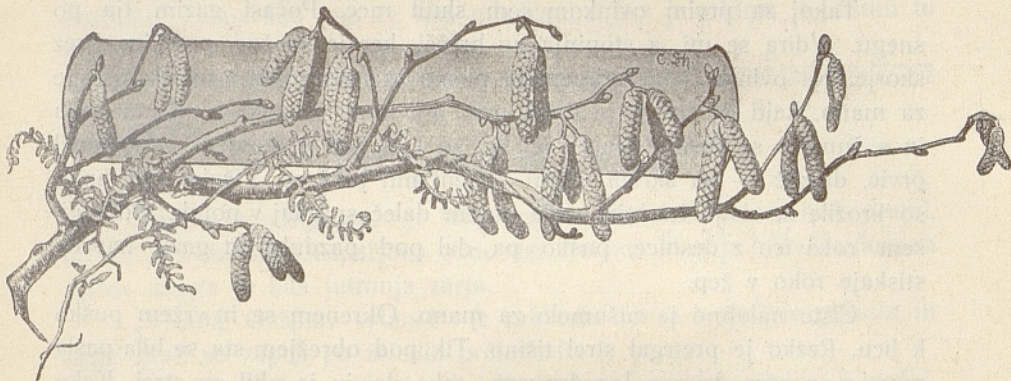
O raznih drugih zanimivostih ribjega lova na morju sporočim ob drugi priliki.

Zadnji čas je namreč, da obrnemo svojo pozornost na Adrijo, kjer se obnavljajo in množe neizčrpljivi zakladi rib dan za dnem in ki je dobro zvezana potom prometnih zvez z vsemi našimi deželami. Kdor si je ogledal pobljže življenjske razmere v kakem pomorskem mestu, n. pr. v Hamburgu ali pa tudi v Trstu, ta ve, kak odločujoč činitelj tvori riba pri preživljanju najrazličnejših slojev. Revež je ribo vsak dan, pa tudi na bogatino mizo prihaja redno, ker je malo živil, ki bi se dale tako različno in tako okusno pripraviti kakor riba. Francoskih, holandskih in angleških kuharjev in kuharic ponos je izvrstno pripravljena morska riba. In kdor je bil kdaj v „oštarijah“ našega Primorja, se z veseljem spominja okoli odprtega ognjišča zbirajočih se gostov, ki gledajo z žarečimi se očmi, kako se pečejo na ognju ribe in ribice najrazličnejših imen. Ravno v naših časih, ko je meso tako drago, da si ga ne morejo privoščiti tisoči in tisoči, bi bilo zelo umestno, misliti na preskrbo mest, pa tudi dežele z morskimi ribami, ki se dobivajo za mal denar, kajti tudi boljša riba je še vedno cenejša kot meso.

LISTEK

Stanko E. :

Ob potoku.

„Devetnajst stopinj! Še psa bi ne pognal na tak mraz, ti pa pojdeš od doma in še na lov! Oh, ti nesrečni človek, da bi se vendar enkrat spametoval!“ je tarnala naša mamica, ko sem smuknil s puško in psom skozi vrata.

Pravim, da sem smuknil iz hiše. Saj je bilo treba! Mati se je itak že hudovala nad mojim odhodom, kaj bi pa šele bilo, ko bi opazila, da je tudi steklenica starega brinovca v omari dobila noge.

Zlodej, bil pa je tudi mraz! Po ulicah so naglo hiteli ljudje, zaviti do oči v kožuhe, med kupi snega. Vozovi so se težko premikali po škripajočem snegu in vozniki, oviti v vreče, so imeli dovolj posla s poganjanjem živine, ki ji je viselo ivje v šopih od nozdrvi in dlake.

Kaj je bil moj cilj, kaj me je gnalo v lovišče v takem snegu in mrazu, da so se spogledovali ljudje za mano, ko sem hitel mimo njih? Na potoku, ki se vsled urnega toka še ni bil dal vkovati v ledene sponse, sem vedel za jate rac, ki sta jih bila prignala mraz in led z večjega vodovja. Na potoku jih ni motil nikdo, kajti pešpot, poleti izhrojena in dobro obiskana, je bila pokrita čez koleno s snegom, da se je je izognil vsakdo.

Četrť ure z vlakom, potem par minut po cesti in krenil sem za vodo. Povsod tišina. Še sestradana vrana, ki razglasi sicer takoj po celi okolici, da je zagledala puško, sedi kakor črna kepa namršena na visokem hrastu in se ne glasi. Nebo je čisto in popoldansko solnce se upira v snežno gladino, da je gladka, deviško bela ravan kakor posuta z nešteti biseri vseh barv. Človek se skoro boji stopiti na to veličastno

preprogo, ki leži na zemlji kot podoba čiste nedolžnosti. Grmičje je skoro docela zakrito s snegom, drevju pa se šibe veje od težkega bremena. Starikave, brezvejne vrbe, ki se vrste za obrežjem, nosijo visoke, bele kape.

Takoj za prvim ovinkom sem slutil race. Počasi gazim tja po snegu. Vdira se mi, a stopinja ne hrešči, ker je snežna površina brez skorje. Na ovinku sem. Primem za puško in namignem psu, da ostane za mano, kajti do brega je treba priti previdno. Naenkraj zašumi voda in s šumom se dvigne troje rac. Ko so bile nad grmovjem, sem upalil prvič, drugič — pa skrivil nisem nobeni niti peresca. Visoko nad mano so krožile še dalje časa in sedle potem daleč spredaj v potok. Potegnil sem rokavico z desnice, puško pa dal pod pazduho in gazil naprej, stiskaje roko v žep.

Čisto nalahno je zašumelo za mano. Okrenem se in vržem puško k licu. Rezko je pretrgal strel tišino. Tik pod obrežjem sta se bila pasla racman in raca drug poleg drugega, tako da ju je ubil en strel. Kako krasna slika! Sredi zmrzle struge stoji psica s pisanim racmanom v gobcu, maha veselo z repom in premišljuje, kako bi prinesla še raco obenem na breg.

Morda dvesto korakov dalje je zopet sedela jata rac, toda vsled strela preplašene so se dvignile prehitro. Nisem pa hodil še dolgo naprej, ko sem zapazil, kako se je peljala raca pod breg. Previdno sem napravil polukrog in se plazil proti njej. Prišel sem že čisto na breg. Ali sem se varal? . . . Kar mi zleti prav izpod nog racman in pljuskuje po strelu v vodo. „Flora, dobro gre. Glej, obesil ga bom kakor druge v zadrgo, potem patrono v puško in hajdi naprej!“

„Joj, tu me je pa še pred psom lahko sram, tako sem ga polomil! One tri race, ki sem jih bil prepodil prve, so držale zdaj, da sem šel že skoro mimo njih, in zletele za obrežnim grmovjem, da nisem utegnil presenečen, kakor sem bil, streljati. Dalje grede, zapazim sled pretkane zvitorepke, ki je šla preudarno ob strugi. Črez nekaj časa je zavila na nasprotni breg, šla ob njem in jo ubrala naposled proti gozdu. Jerebičje perje, ki leži na bregu pod grmovjem, govori dovolj jasno, da je presenetila rdečedlaka roparica na nočnem lovu spečo jerebičjo družino. Da bi ti mogel položiti železje vedno tja, kamor stopiš! Počakaj, brezvestnica! Bržko pride luna na polno, te počakam tam na gozdnem ovinku, kjer je najti skoro vsako jutro tvoj sveži sled.“

Gazil sem še nekaj časa za potokom, toda rac ni bilo več. Tudi pod hrastom, ki je mejnik lovišča in kjer dela voda tolmun, ni bilo nobene. Zavil sem na cesto in jo krenil proti domu.

Delal se je večer. Tanke niti, predhodnice goste zimske megle, so se razpredale vprek zasnežene zemlje. Kot bi me rezal z britvijo, me je

„Joj, joj, Jerica, zdajle pa nisi uganila! Jerica ne bo pogubljena; jaz pa nočem drugam kakor ona. Na njeno naročje pojdem, a tam so nebesa.“

„Ali se ne bojiš greha, da tako govoriš? Molila bom zate, saj se mi smiliš.“

Žalostna je bila Jerica in hudo ji je bilo.

„To pa lahko storiš, čisto nič ti ne branim. Na jelena te pa povabim že naprej. Res se zdaj še v gori pase, ali jutri bo že v moji skledi. Kadar se boš trkala na prsi, takrat se spomni in reci: »Aha, zdajle je Gašpar ustrelil jelena.« No, no, kaj se pa braniš?“

Hotel je objeti deklo, a ker se mu ni posrečilo popolnoma, jo je jezno in pošteno uščipnil v polni podbradek.

„Kar jezna sem nate, ker si takšen, in ne vem, če bi te še imela rada.“

„Tistega pa ne, da bi ti name pozabila, ki znaš tako lepo spat pri meni!“

„Tiho bodi, saj grem k spovedi danes. Obljubila sem že.“

„Če greš k spovedi, se le spovej, a ne zato, ker sem bil pri tebi, temveč zato, ker sem bil samo trikrat, kar se zdi meni greh.“

„Nič več te ne maram poslušati! Ako hočeš na vsak način v pekel, pa pojdi, a mene pusti pri miru! Že zvoni; ako hočeš z menoj, se napravi!“

„Jerica, na konec sveta grem s teboj, samo danes ne v cerkev. Na planine grem, in če pride maša za menoj, bom pri njej, a drugače se danes, na binkoštno nedeljo, ne vidiva. Le povej ji, Jerica!“

„Sedaj se pa še norčuješ iz svetih stvari! Da bi te vsaj Bog ne slišal!“

„Stopi k meni v kamrico, preden se ločiva —“

„Danes? Ko pojdem k obhajilu? Ti si res izkušnjava! Grem in huda sem nate.“

„Samo na lepo besedo pridi!“ je klical Gašpar za dekletom, ki je šla že naglo po cesti. „In še »adijo« mi ne rečeš? Oj, ti hudobno deklo!“

In žvižgaje veselo pesmico, se je hitel Gašpar napravljal. Odrezal si je pol hleba kruha, se opasal in vzel puško na ramo. Stopil je iz hiše, spočit in svež.

Ogledal se je za dekletom, ki je hitelo proti beli cerkvi kakor golobica v svoj golobnjak, in skoro mu je bilo žal, da ni šel ž njo. A hipoma ga je objela druga misel. Pogled mu je splaval na planine in tedaj se je ves zavzel, stisnil je krepkeje puško in se obrnil z divjim veseljem proti goram, ki so se zadivljene kopale v jutranji zarji, kazale globoke zaseke in brazde, venčane s hladno in biserno krono in opasane z večno zelenim pasom ter z višnjevim plaščem na širokih ramenih.

Zavriskal je Gašpar srčno in veselo in njegovi koraki so zveneli krepko po cesti sredi mlade, sočne pokrajine, vse obrasle z vrbami in jelšami ter s pisanimi mejami, ki so se zdele kakor živordeči prti. Z njiv na levi strani je dišala turška detelja in zdaleč je bilo videti, kakor bi se lila žareča kri po razorih in bi jo hodile pit čebele, ki so se trumoma zgrinjale na sladko pašo. Jutro je dihalo mladost. Bilo je sveže in bistro in lahkih nog se je sprehajalo po lokah in dobravah, po rosi in žitu, budilo je škrjančke in plavalo z njihovo pesmijo po jasnem nebu med belimi in kot sneg se topečimi oblaki; korakalo je z Gašparjem poskočno in razposajeno ter hitelo z Jerico lahkih stopinj v božjo hišo, s tisto Jerico, ki je štela in premišljala svoje grehe, a so ji pri tem uhajale misli k zalemu fantu, ki gre na lov in noče ž njo k maši.

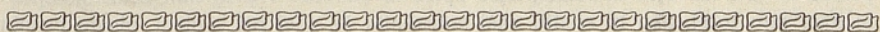
Zavriskal je Gašpar, hej, in že se mu je oglasila zelena gora. Skalnate stene so dale odmev in vse je grmelo v pečinah in brezdnih. Od cerkve je prišel k njemu glas zvona, tiho in lepo zveneče, kakor da se je nabral v čistem in jasnem jutru bistrine in zdravja. Gašpar se je obrnil, ali že ni bilo videti cerkve, skrila se je za vas in polje, utonila je v dalji in izginila v mehki, blede meglici, ki jo je izvabilo solnce iz rosnih njiv in travnikov. Zvonilo je skupaj. Zato je vedel Gašpar, da se začne zdaj maša. Pomislil je na Jerico in bilo mu je sladko in prijetno: „Pred zlatim oltarjem se me spominja in moli zame.“

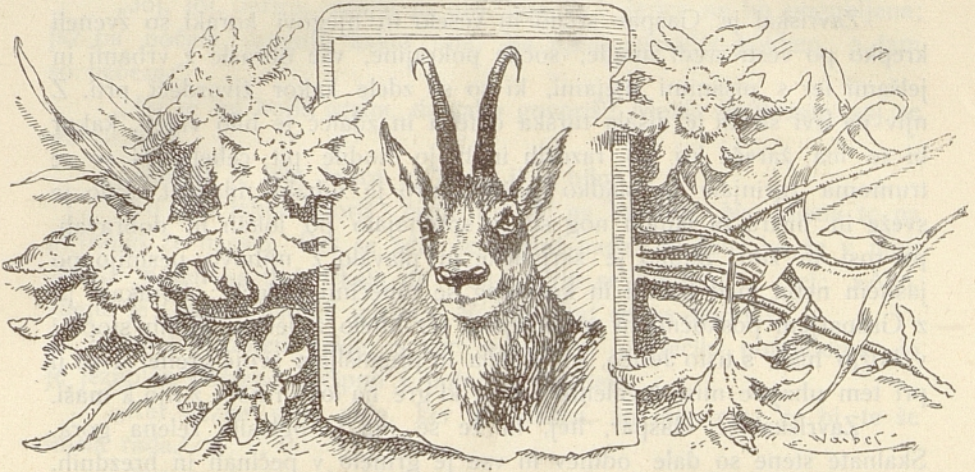
Pot se je zdaj spustila navkreber po pesku in rjavi ilovici, v katero so bile izkopane globoke kotanje od zadnjih hudournikov. Da mu ni bilo dolgčas, je mislil Gašpar na svoje dekline in žal mu je bilo, da jo je razžalil zjutraj. Videl jo je, kako je stala pod njegovim oknom, presenečena in žalostna, ker ni maral ž njo, in zdaj bi bil rad slišal vsaj glas zvona, ki ga tudi ona sliši, ali bil je že predaleč v planini in božji pozdrav ni mogel do njega. Videl bi bil rad duhovnika pred oltarjem in slišal njegovo petje in rad bi dihal sladki vonj kadila.

A takoj je pregnal misli, jezen sam nase, in zaklel je hrabro in predrzno: „Vraga, saj ne tičim v krilu! Nič me ne brigata ne maša, ne duhovnik. Tudi Jerica mi mora za zdaj iz glave, drugače z bogom jelen!“

Stopal je više nad grmovjem pod visokimi in temnimi bori in macesni. Ponosno je že stalo solnce na jasnem nebu, ko je prišel iz gozda na Rožno jaso.

Ozrl se je okoli sebe po beli in modri in rumeni planini, bliskoma in z lovsko strastjo mu je blisknilo oko navzgor proti vrhu, ki se je razprostiral, ves bleščeč v solncu, in zagledal je nad seboj na robu planine jelena, vsega obdanega od žarnih plamenov. Z mašnim plaščem je bil ognjen in med rogovi se mu je svetil zlat kelih. (Konec prih.)

Iz lovskega oprtnika

„Lovec“ stopa z današnjim dnem v svoje V. leto s trdno nado, da mu ostanejo vsi dosedANJI sotrudniki zvesti. Da bi se pa krog teh še povečal in da bi ne bilo tudi v tem oziru nobenega prigoVARjanja, je sklenilo „Slovensko lovsko društvo“, nagraditi odslej vse v njegovem glasilu natisnjene članke z 2 K za stran. Nagrade izplačamo za vsako številko posebe takoj po njenem izidu. Kdor bi nam pa bil tako naklonjen, da bi nam hotel prepustiti svoj spis v brezplačno uporabo, naj blagovoli priložiti k spisu tozadevno opombo. Rokopisov ne vračamo; ako bi želel kdo svoj rokopis v slučaju neuporabljivosti nazaj, mora priložiti k spisu v ta namen potrebne znamke.

Pri tej priliki prosimo, da bi naši cenjeni člani nikdar ne pozabili „Lovskega oprtnika“. Kdor je v resnici lovec, ta živi z gozdom in z njegovimi prebivalci in vedno kaj doživi, za kar zadostuje večkrat že dopisnica, da pride doživljaj po „Lovcu“ v javnost. Dobrodošle so nam vesti vseh vrst. Včasih se zdi človeku kak dogodljaj sam na sebi brezpomemben in malenkosten, a v zvezi z drugimi je lahko izredne važnosti za proučevanje našega živalstva. Koliko prilike za opazovanje nam nudi n. pr. samo ptičji svet! V naših časih, ko že izumirajo pri nas nekatere vrste živalstva, bi bila zelo važna razmotrivanja o tem. Povsod namreč niso razmere enake: ponekod bo zdaj več živali ene vrste, kakor jih je bilo prej, ponekod pa manj. Ker pa mora hoditi vsak lovec okrog z odprtimi očmi, bo opazil marsikak vzrok tega pojemanja, oziroma množenja.

Zadnji čas je tudi, da začnemo misliti na slovensko lovsko imenstvo. Zato prosimo za vse, kar spada pod to, tako za imena živali in delov njihovega telesa, za zaznamovanja načina njihovega življenja, za imena raznih vrst lova in za to potrebnega orodja, oziroma orožja itd. Vse take prispevke bomo vestno priobčevali v „Lovcu“. Tudi Nemci so prišli na enak način, kakor mislimo mi, do svoje krasne lovske terminologije, na katero so po pravici ponosni. Dokler nimamo svojega imenstva, ne moremo govoriti o razvoju lovskega slovstva. Da bi to nekoliko povzdignili, smo sklenili izdajati „Lovsko knjižnico“. Ta bo prinašala vse važnejše in temeljitejše spise iz „Lovca“ v priročnih zvezkih. Ljubo bi nam bilo torej, ako bi mislili naši sotrudniki že zdaj pri svojem pisateljstvu

na potrebo omenjene „Lovske knjižnice“. Upamo pa tudi, da nam bo kmalu mogoče, povečati svoje glasilo. Obljubljenih „Pravil“, „Lovskega reda“, „Družabne pogodbe“ in „Služabne pogodbe“ še nismo mogli priložiti današnjemu „Lovcu“, ker je tiskarna zdaj z delom preobložena in nam jih ni mogla vsled tega izgotoviti pravočasno.

Ustanovnika Fr. Picka je iztrgala iz naših vrst v dobi 53. let dne 29./XII. m. l. smrt. Težko mi je pisati te vrste in tesno mi je pri srcu, kakor mi je bilo, ko sem ga spremil na Starega leta dan skupaj s prijateljem Rusom iz Brež k zadnjemu počitku. V najlepši moški dobi je moral pod zemljo, tja v večna lovišča. Lovec od mladih nog, lovec od pete do vrha, lovec z dušo in s telesom. Pa ne kak „mrhar“, ampak lovec, ki se je držal strogo lovskih tradicij in je skušal vedno in povsod postopati tako, kakor veleva lovška čast.

Rodil se je in živel je ves čas v Ribnici, kjer je imel lepo razvito trgovino. Kdor pozna krasoto Velike gore, kdor se je poglobil v skrivnosti njenih gozdov, kdor je čul lovske povesti dedov in pradedov, ki so nekdaj tam lovili, ta bo razumel, zakaj je našla ravno v ribniški dolini lovška strast toliko hvaležnih src. Od roda do roda gre kakor podedovani greh. In tudi on, Francelj, je spadal med te dediče. Njegovo največje veselje je bil jereb in pa brakada na zajce. Jereba je znal izvrstno klicati; sam prof. Valentinitš, znani pisatelj znamenitega dela „Tetrao bonasia“, ga je pohvalil, ko se je mudil некоč v Ribnici.

Poleg jereba je ljubil pokojni najbolj brakado na zajce. Imel je pa tudi pse, da jim ni bilo para. Redil je dolgo vrsto let čistokrvne, bele istrske brake, pri čemer ga je podpiral krepko njegov prijatelj gosp. Ivan Novak. Pred več leti so imeli istrski braki še varno zavetje v ortneški graščini, pri pokojnem dež. sod. svet. Dan. Šufčaju v Vel. Lašičah, pri kanoniku Klunu v Dolenji vasi, dalje v ribniški graščini in končno pri pokojnem Fr. Picku. Materijal teh psaren je bil izboren, zakaj imeli so ne samo dobre, ampak tudi lepe pse. Seveda so strogo pazili na čistokrvnost plemena. Škoda je le to, da se je obdržalo tako malo zaroda v deželi in so romali mladiči po večini na Ogrsko.

Fr. Picek je bil izvrsten poznavalec brakov in je imel pri izbiri srečno roko. Kdor je kdaj slišal in videl, kako je gonila njegova „llka“ zajca, ta ne bo tako kmalu pohvalil drugega psa. Pa tudi „Kapo“ je bil dika psav. Takih brakov ni danes več. Ta nos, ta glas, ta vztrajnost! Pickovi psi so bili na Dunaju leta 1899. razstavljeni in odlikovani.

Takrat se je mnogo govorilo in pisalo o tem, da bi porabljali istrske brake pri parforskih lovih na Ogrskem. Žalibog je vse zaspalo s smrtjo pok. Iv. B. Koslerja in svet. Dan. Šufčaja. Pok. Fr. Picek je redil brake še nekaj časa sam, a je imel nesrečo, da je prišla steklina v psarno, kar mu je dalo povod, da jim je dal slovo.

Ravno braki so razširili ime pokojnika v kinologičnih krogih; nemški strokovni listi so ga omenjali večkrat. Rajni je bil tudi teoretično naobražen lovec, ki je mnogo čital in dobro poznal lovsko slovstvo. Ko se je ustanovilo „Slovensko lovsko društvo“, je prvi pristopil kot ustanovni član. Živo se je zanimal za razvoj društva in pridno prebiral „Lovca“.

Za svoje bivše ljubljence bele brake je imel še vedno košček srca. Pokazati sem mu moral vsakega svojega psa. Samo v tem ni soglašal z menoj, da so mu bili resasti braki manj všeč kakor gladki.

Pokojni Fr. Picek je bil ljubezniv, zabaven, šaljiv, kratko povedano zlata vreden človek, pri tem pa kremenit značaj, ki se ni dal upogniti ne na to, ne na ono stran. Bil je mož. To občutimo najbolj njegovi lovski tovariši in osebni prijatelji sedaj, ko ga ni več med nami, ko nas spremlja samo še njegov spomin.

Dr. J. Lovrenčič.

Dva dni za Pickom, dne 31./XII. m. l., se je preselil v večnost v starosti 33 let Oton Guzelj, posestnik in trgovec v Škofji Loki, vnet in vztrajen lovec, ki je imel vsled svoje uslužnosti in ljubeznivosti zlasti med gorenjskimi lovskimi krogi mnogo prijateljev. A tudi letos nam ne prizanaša smrtna kosa, kajti že prvi mesec nam je ugrabila dobrega lovca, gosp. tovarnarja Frana Pevca iz Dola pri Ljubljani. Umrl je dne 19. januarja v ljubljanski bolnišnici. Obema blag spomin!

Nesreča na lovu. Na lovu v bližini Dolskega, ki se je vršil dne 14. januarja t. l., je med potjo nevarno obstrelil zapriseženi lovski čuvaj Peter Rope devetnajstletnega gonjača Ivana Rahmeta. Take nesreče bi bile nemogoče, ako bi se držali ljudje pravila, da smejo imeti na brakadah puške nabasane le na stojiščih. Lovci-gospodarji bi morali na to strogo paziti. Kdor se ne mara pokoriti, ta naj gre domov!

Osebna vest. „Avstrijska zveza kinologov“ je imenovala v svoji seji dne 13. decembra 1913 za presojevalca nemških kratkodlakih frmačev g. Viljema pl. Fürerja v Kočevju in odbornika našega društva g. Dragotina Klobučarja v Ljubljani.

Zima je trkala letos hudo na duri. Visoka snežna odeja je pokrivala več mesecev zemljo in oster mraz je pritiskal. Divjačina je imela dneve pomanjkanja. Vedno močnejše se je oglašal neprijazen gost, glad. V takih razmerah gine pri stradajoči živali polagoma življenjska energija. Mnogo jih pogine v loviščih, kjer misli lovec na divjačino le takrat, kadar jo strelja, in se je ne spominja tudi v časih trpljenja . . . Nekam mirno, otožno je v lovišču. Ob grmičku čepe z našopirjenim perjem jerebičice in povešajo žalostno glavice. Že davno so natanko prebrskale onih par pedi kopne zemlje, kar je je na obrovu bližnjega potočka. Zvečer priskače črez polje dolgouhec. I njemu prede trda. Lačen želodec mu vzbuja žive spomine na dneve, ko je bila miza bogato obložena. Že na več mestih je kopal zmrzli sneg, da bi prišel do strni, a povsod zaman. Napoti se h kozolcem, kjer upa, da si uteši za silo glad. A marsikaterega prevara up bridko. Ko se ravno razlije črez njive izza holma mesečni svit, ga pozdravijo svinčena zrna iz zarjavele puške tatinskega lovca . . . Za zvito lisico pa nastopijo boljši časi. Mnogo onemogle divjačine spravi s sveta. Dočim mislijo druge živali le na to, kako bi si potolažile želodec, priča hripavo lisičje lajanje, ki se razlega v tihi noči po gozdu, da roje pretkanemu lisjaku po glavi misli na svatbo . . .

Letos je privedla huda zima v naše kraje obilo rac. Tudi trdožive gosi so se pojavile na več krajih v večjih ali manjših jatah. Našim lovcem ne morem ničesar bolj priporočati, kakor da streljajo samo racmane. Teh je veliko več kakor rac-samic. Na ljubljanskem barju sem videl letos dosti rac ter sem se prepričal, da so bili v vsaki jati večidel sami racmani. Med trinajstimi je bilo n. pr. 11 racmanov. Dokler vlada tako nenavadno razmerje med racmani in racami, prizanašajmo samicam, saj je znano, da je rac od leta do leta manj! Vsakdo pa razloči racmane od rac prav lahko še na večjo razdaljo, kakor more sploh streljati. Ako ti pa zlete same race, ne streljaj!

F. L.

Nakup žive divjačine. Ker je večina naših lovišč precej praznih bodisi zaradi nepremišljenega streljanja, bodisi zaradi bolezní ali iz kakih drugih vzrokov in imamo še veliko lovišč, ki so pripravna za razne vrste divjačine, ki jih še ne poznajo iz enostavnega vzroka, ker se noče zaploditi divjačina sama od sebe, ako je ni nikjer v bližini in se nikdo ne briga za njeno vzgojo, je sklenilo, „Slovensko lovsko društvo“ deloma zaradi osveženja krvi, deloma zaradi zarezje divjine pogodbo z Edvardom Mayerjem, prodajalcem žive divjačine v Dunajskem Novem mestu. Perutnino vzgaja omenjeni trgovec v, oziroma pri Dunajskem Novem mestu,

zajce pa dobiva iz svojih lovišč na Hrvaškem in v Slavoniji. To je za naše lovce posebno ugodno, ker so živiljenjske razmere in podnebje, odkoder dobiva Mayer divjačino, slične našim.

Ker nismo mogli zaradi tiskarske stavke pravočasno objaviti pogodbe v „Lovcu“, smo sporočili njeno vsebino svojim članom pötom naših dnevnikov. V glavnem se glasi:

Prvovrstni zajci veljajo v drugi polovici januarja: samec 7-50 K, samica 15-50 K; v času od 1. do 5. februarja 8-50 K, oziroma 17 K; od 6. do 15. februarja 9 K, oziroma 18 K, od 15. do 22. februarja 10 K, oziroma 20 K.

Jerebice stanejo v drugi polovici januarja par 8-50 K; v prvi polovici februarja 10 K, v drugi pa 11-50 K.

Fazani (mladi plemenjaki) veljajo v drugi polovici januarja: samec 6-75 K, samica 7-50 K; v prvi polovici februarja 7 K, oziroma 8 K, v drugi pa 7-25 K, oziroma 8-50 K.

Nasadna jajca prodaja Mayer po teh-le cenah:

I. Jajca navadnih fazanov v prvi polovici maja 100 za 95 K, v drugi 100 za 80 K.

II. Jajca fazanov-obročarjev v prvi polovici maja 100 za 105 K, v drugi 100 za 95 K.

III. Jajca angleških fazanov-obročarjev v prvi polovici maja 100 za 120 K, v drugi 100 za 105 K.

Na prodaj ima tudi jajca zlatih in srebrnih fazanov (eno 2 K), kraljevih fazanov (eno 3 K) in pristnih mongolskih fazanov (eno 4 K).

Prevoznino plača kupec, cene je treba torej razumeti kof čiste. Razen tega si zaračuni prodajalec pri zajcih 15%, pri jerebicah in fazanih pa 10%, zavarovalnine, da pride divjačina živa na svoj cilj, in pri zajcu za zaboj 75 v, za košaro za jerebičji par 2-50 K, za fazanji pa 3 K. Jamči pa za kakovost divjačine in vzame vso, kar bi je bilo neprimerne, nazaj.

Dasi so se nekateri bali zaradi letošnjih vremenskih razmer, nakupiti si žive divjačine, vendar smo je naročili doslej še dokaj lepo število. Nabavili so si: g. Dr. E. Bretl, zobozdravnik v Ljubljani, 5 zajk in 1 zajca; g. Čascio, trgovec v Ljubljani, 1 par fazanov; g. Matija Lavrenčič v Postojni 4 zajke, 2 zajca in 2 para jerebic; g. Artur Lokar, c. kr. notar v Ajdovščini, 10 zajk in 2 zajca; lovsko društvo „Hubertus“ v Postojni 5 zajk, 2 zajca in 8 parov jerebic; g. A. Pavlin v Podbrezju 3 zajke in 1 zajca ter g. dr. Premrov, zdravnik v Litiji, 6 zajk in 2 zajca.

Rok za naročanje zajcev je že potekel. Podviza naj se tudi, kdor si misli naročiti perutnine. Pri fazanih ni treba naročiti enakega števila samcev kot samic, ker živi samec v mnogoženstvu. Ljubo bi nam bilo tudi, ako bi nam poslali g. člani kmalu naročila za nasadna jajca.

Vse g. naročnike prosimo, da bi nam sporočili o priliki, kako so zadovoljni z naročeno divjačino.

Trije severni gosti v srednji Evropi. Od jeseni lanskega leta opažamo v vsej Evropi precejšen vpad pegamov, poleg tega pa tudi sicer razmeroma slabo, pa vendar zanimivo selitev sibirskih leščerk. V posameznih okrajih Nemčije, mogoče tudi v severnovzhodnem delu Avstro-Ogrske se je pokazal tudi lepi, a redki krivokljuní kalín (nem. der Hakengimpel, lat. Pinicola enucleator L.)* Vsi trije ptiči so prebivalci visokega severa, leščerka je celo v severni Aziji doma. Vzroki njihove selitve so najbrže različni. Pri pegamu in morda tudi pri krivokljunem kalínu je vzrok, kakor vse kaže, visok in dolgo trajajoč sneg v njihovi domovini, pri leščerki

* Na grajskem vrtu v Radovljici so se bili pokazali trije po poročilu „Slov. Naroda“ z dne 24. januarja 1914.

pa slaba obroditev cemprinovega oreška, njene glavne hrane, v Aziji. Tako vsaj uči današnje znanstvo. Toda niti eno, niti drugo ni popolnoma dognano.

Skoro ravno tako malo kakor o vzrokih selitve omenjenih ptic vemo o njihovih pohodih. Sicer so poizkušali že v prejšnjih letih o priliki takih vpadov najznamenitejši ornitologi, razjasniti njihovo gibanje na podlagi nabranega tozadevnega gradiva, toda pokazalo se je, da je bilo za končno sodbo natančnih podatkov premalo nabranih. Dandanašnji nam olajšuje proučevanje gibanja ptic obročenje, o katerem priobčimo v prihodnji številki nekoliko več. V glavnem obstoji v tem, da natakemo ptičem na noge male, lahke in naslovljene obročke iz aluminija. Če nam pride pozneje tak ptič v roke, določimo s pomočjo kraja in časa, kdaj in kjer smo ga izpustili in zopet dobili, čisto sigurno smer njegovega poleta in še marsikaj drugega. Zato je neobhodno potrebno, da ne nabirajo tisti, ki se za stvar zanimajo, samo potom opazovanja gradiva o ptičji selitvi, ampak da posvetijo svoje moči tudi obročenju. Potrebne obročke dobe brezplačno ali v uredništvu „Lovca“, ali pa na ornitologični postaji v Solnogradu (Augustinergasse 14).

Nabrano gradivo, naj ga bo še toliko, pa nima nobene veljave, ako ga hranim pri sebi. Zato prosimo vse lovce, oziroma sploh vse opazovalce, da pošljejo svoje zapiske uredništvu našega lista, ki jih bo porabilo za „Lovca“, obenem pa odposlalo v znanstvene namene omenjeni ornitologični postaji. Ta priobči pozneje vse podatke z navedbo imen dopisnikov v delu, ki bo temeljilo na gradivu, zbranim v raznih deželah.

Da se pa ne bo nikdo motil in ptičih, prinašamo danes sliko imenovanih treh ptičev. Hkrati podajemo majhen opis.

1. Pegam je kalinove velikosti in v glavnem rožastorjave barve; čelo, obrvi in čop so rdečerjavkasti, uzdna in nadočna maroga in grlo črni, repna peresa črna z rumenim koncem (zelo stari ptiči imajo na perutih in na repnih peresih rožene listke).

2. Krivokljuni kalin je približno kakor drozg velik in je po velikosti in vsem svojem bitju podoben našemu krivokljunu. Kakor ta izpreminja tudi on barvo: od karminastordeče in pomarančnorumene pri starem samcu prehaja do okrožolte pri stari samici in do sive pri mladičih. Njegov klic se glasi „diü“.

3. Sibirski leščerka, po velikosti enaka naši šoji, ima temnorjavo temeljno barvo, ki je belo naškropljena. Njen kljun je razmeroma dolg in včasih zelo oster in tenek. Črni rep ima na koncu precej širok bel pas.

E. Pavel Tratz, ornit. post. S.

Pegam (der Seidenschwanz; Bombycilla garrula [L.]) je prišel to zimo v izredno velikem številu k nam. Ker pripravljam obširen članek o tej lepi in zanimivi ptici, navajam v nastopnem le one podatke, za katere sem dozdaj izvedel. Prve pegame so opazovali okoli graščine Krumperk pri Domžalah; bilo jih je okoli 100. Znani gatilec Ferdinand Schulz je dobil od tam dne 8. decembra 1913 samico, da jo nagači. V dolini Kamniške Bistrice, kjer je obrodilo lani jagodičevje nenavadno dobro, so ostali pegami izredno dolgo. 10. decembra je videl moj prijatelj g. L. Egger pri Šneberju 100 do 200 pegamov. 15. decembra so našli na neki brakadi za Sovičem pri Postojni nekoliko načetega pegama, kakor mi piše g. Fran Arko. Ptica je bila najbrže kje obstreljena in je potem poginila vsled dobljenih poškodb. Dobile so jo miši in jo načele. Ribič J. K. iz Pudoba jih je videl 17. decembra 1913 ob 10. uri dopoldne približno 200 korakov nad vasjo Gorenje Jezero deset. Prileteli so od severa in odleteli proti jugu. G. nadučitelj Iv. Šega v Radovljici mi je odgovoril na moje vprašanje, da so se pokazali prvi pegami pri Radovljici 14. in 15. decembra, največ pa da jih je bilo videti 18. in 19. decembra.

Bili so v tropah po 10—15. G. Schulz je dobil 15. decembra 2 samca iz Beljaka. Do 23. decembra je dobil g. nadučitelj Šega poročila o pegamih z Bleda, iz Žirovnice, iz Begunj in iz Ljubnega; do tačas jih je nagačil 7 (prim. tudi „Slov. Narod“ z dné 19. decembra 1913, št. 291: „Redek gost“ in pa z dné 24. januarja t. l., št. 19: „Redki ptiči gostje“). 26. decembra so bili že v Bohinju; c. kr. okrajni gozdar, g. Alojzij Rihteršič, jih je videl v Gorenji dolini pod Konjščico (900 m visoko) okoli 200. Iz Kuhinje na Šmarni gori je videl g. Anton Gregorec dne 25. decembra 2 pegama, ki sta priletela posamezno v presledku 5 sekund iz nekega grma. 31. decembra je opazoval g. nadgeometer F. Justin na Cerkniškem jezeru okoli 40 pegamov in je ustrelil 4. G. dr. Gvidon Dolschein v Spodnjem Logatcu je poslal 22. decembra samca in samico gatilcu g. Schulzu. Na Novega leta dan sva videla z g. Eggerjem blizu Kolezije v Mestnem logu katic 30—40 pegamov. V nedeljo, 11. januarja, sva bila v Domžalah. Na poti s kolodvora proti Spodnjim Domžalam sva videla 11 pegamov cvrčaje nad vasjo leteti od severovzhoda proti jugozapadu. Na produ Kamniške Bistrice sva našla vse jagodičevje, kar ga ni bilo pod snegom, do zadnje jagodice obrano; ta dan nisva opazila nobenih pegamov več. Prav ta dan sta zapazila moja lovca v lovišču Topolovec pri Preski (500 · 600 m nad morjem) prve pegame, ko so obirali brinje; bilo jih je 7. Dne 21. januarja mi je pa poslal g. Matej Cerar, gostilničar in posestnik v Spodnjih Domžalah, živega pegama, ki ga imam še zdaj v kletki, kjer se prav dobro počuti poleg krivokljuna, ker ni izbirčen in mu vedno dobro tekne vse, kar mu damo. Jé tudi kruh in celo špehovke se ne brani. Gatilec g. Herfort mi je dal te-le podatke, za katere se mu na tem mestu najtopleje zahvaljujem: 12. decembra je dobil iz Medvod prvega pegama, 15. decembra 2 iz Mojstrane na Gorenjskem, 20. decembra 4 iz Smednika, 22. decembra 1 iz Podgrada v Istri, 24. decembra 2 iz Ljubevča pri Idriji, kjer jih je bilo cele jate, 28. decembra 2, samca in samico, iz Logatca, 5. januarja 1 samico iz Jarš pri Mengšu, 18. decembra je pa ustrelil sam v Št. Jakobu ob Savi 2 samca in 3 samice. Iz predstoječih podatkov vidimo, da so prišli pegami na Kranjsko na severovzhodu in se po bliskovo pomikali proti jugozapadu tako, da so bili okoli 20. decembra že v Istri. Poudariti moram pa vnovič, da so to le oni podatki, ki sem jih mogel sam zbrati in da mi ni nič drugega znanega o letošnji invaziji, posebno ne iz sosednjih dežel. V dnevnikih je bilo o pegamih prav malo brati, tudi strokovni časniki so prinesli dozdaj kaj pičila poročila, čemur je tudi tiskarska stavka veliko kriva. Zato se obračam do vseh tovarišev-lovcev vljudno, da bi priobčili v „Lovcu“ vsa svoja opazovanja in navedli predvsem natanko dan in kraj svojega opazovanja. Posebno velja to za izvenkranjske pokrajine. Pegam je po svoji zunanosti in po vsem svojem obnašanju tako značilen ptič, da ga je težko zamenjati s kako drugo vrsto. Zato se nadejam prav obilega gradiva, ki ga bo treba urediti in predelati. Da bodo pa vsi oni gg., ki se zanimajo za stvar, na jasnem, kaj je treba poizvedeti, oziroma dognati, si dovoljujem pripomniti to-le: Najprej je treba ugotoviti, odkod so prišli pegami in kje so preleteli kranjsko mejo. Zato prosim vse one lovce na Štajerskem, ki so opazovali tega nenavadnega gosta, da sporoče, kje in katerega dne so ga videli. Domnevam namreč, da so prišli pegami neopaženi ob Savi v ljubljansko ravnino in se ustavili, preden so šli naprej, ob Kamniški Bistici, kjer je obrodilo, kakor že povedano, jagodičevje nenavadno dobro. Manj verjetno je, da bi bili prišli kje pri Trojani na Kranjsko, še manj, da bi bili preleteli Kamniške Alpe. Če bi bilo temu tako, bi jih bili najprej zapazili v moravški dolini okoli Brda; če bi pa bili prišli čez Alpe, kar je, kakor sem že omenil, malo verjetno, bi jih bili morali najprej opaziti okoli Kamnika. Ker se je

pa razpršila glavna truma v tako prostorni ravnini, kakor je ravno ljubljanska, na vse vetrove in se razdelila v posamezna manjša krdela, bi bilo zanimivo dognati, če so jih opazovali okoli Šmarja, Grosupljega itd. Če so prišli res ob Savi, to bi vedeli litijski lovci. Opazovati bi jih bili morali okoli začetka decembra, n. pr. do 6. ali 7. decembra. Zato bi bil ravno njim prav posebno hvaležen za vsak podatek. Mogoče je namreč tudi, da so vdrli na več krajih v velikih jatah na Kranjsko. Tako mi poroča iz Črnomlja g. višji okrajni živinozdravnik Makso Pavlin dne 31. decembra 1913, da so jih opazovali v Beli Krajini okoli 300—400; poslal mi je 2 krasna ptiča, ki jih je bil ustrelil dne 22. decembra. Dne 13. januarja t. l. mi pa piše c. kr. deželnosodni svetnik Julij Bučar iz Novega mesta, da so opazovali tam okrog Novega leta 5 pegamov. Gatilec g. Ivan Robida mi je pa povedal, da je dobil pegame tudi iz Loškega potoka. Ptice potujejo kaj rade ob vodi, če je le mogoče. Sicer je prihod pegamov, o katerem govorimo, vse kaj drugega kakor redna selitev ptic, vendar je mogoče, da so prišle tudi ob Kolpi večje jate pegamov na Kranjsko in se potem razdelile v manjša krdela. Na zadnje vprašanje nam bodo dali prav določen odgovor hrvaški tovariši in ornitologi. Na Hrvaškem je namreč omrežje gozdarjev-opazovalcev prav gosto in le žal mi je, da nimam pri roki „Lovačko-ribarskog Viestnika“, da bi povzel morda iz njega odgovor radi prihoda pegamov ob Kolpi navzgor.* Dalje bi bilo prav zanimivo izvedeti, če niso prišli pegami tudi iz Idrijske kotline čez Hrušico, n. pr. kje pri Ajdovščini, na Goriško. Tudi onih 5 pegamov pri Novem mestu moramo spraviti v zvezo z jatami v Beli Krajini ali pa z onimi v ljubljanski ravnini, če jih ni morda tudi ob Krki kaj prišlo. Prosim torej gg. lovce na Štajerskem in okoli Litije, v moravški kotlini, okoli Kamnika, v Istri, na Goriškem, sploh vsepovsod, da posveté vso pozornost tej stvari, da jo doženemo doobra sebi v čast, vedí v prid in v proslavo svoje ožje domovine. Prva stvar je pa natančnost in vestnost!

Dr. J. P.

Kamna gorica. 29. dec. m. l. se je pokazala, ko je precej močno snežilo, v zraku visoko nad našo vasjo velika tropa brinjevkam ali drozdom podobnih ptic, ki so plavale nekaj časa sem in tja po zraku, končno pa se spustile na Vreče (gozd za našo vasjo). Ker so se nam zdeli ti ptiči tuji gostje, smo jih iskali v omenjenem gozdu, a jih ni bilo mogoče dobiti na spregled. 30. decembra pa se je posrečilo dobiti omenjene tujce. Zunaj vasi, proti Kropi, jih je sedela velika tropa (krog 100) na visokih, obsekanih lipah, nekaj pa se jih je paslo v bližnjem grmičju. Posebno so jim šle v slast jagode, ki jih ljubijo kalini. Moj brat je ustrelil dva tujca in spoznali smo v njih severne znanilce hude zime, pegame. Drugi dan so bili zopet na omenjenem mestu, kjer smo jih ustrelili še par za razne učne zavode. Po velikosti so bili zelo različni. Posebno samice, katere niso tako živo barvane kot samci, so precej manjše. Radoveden sem, koliko časa ostanejo še pri nas ti lepi, čopasti gostje. Videli so jih tudi drugod v okolici v velikih jatah.

Vl. pl. Kappus.

Sibirsko lešnikarico (der dünnschnäbelige Tannenheher; Nucifraga caryocatactes mocrorhyncha Brehm) je ustrelil davčni oficijal g. Peter Vouk v Velikih Lašičah na tamošnjem kolodvoru dne 26. oktobra m. l. dopoldne nekoliko pred odhodom osebne vlaka, ki vozi z Grosupljega proti Ribnici. Ptica je priletela in se usedla na borovec, ki raste za kolodvorom, se mudila 2—3 minute na drevesu in si čistila perje, ne meneč se za popotnike, ki so jo opazovali. V tem hipu jo je zadelo smrtonosno zrno. Ptico, ki jo je nagatil g. V. Herfort, imam

* „Lovačko-ribarski Viestnik“ ni pisal o tem doslej ničesar.

Ur.

zdaj v svoji zbirki. Prve klateže iz Sibirije so opazovali koncem septembra in v začetku meseca oktobra m. l. na severu Nemčije; središče glavnega vpada je bilo v severo-vzhodni Nemčiji. Letošnji vpad ni bil tako močan kakor zadnji l. 1911/1912. Če naberem več gradiva, bom o tem obširno poročal v „Lovcu“. Zato prosim vse one gg., ki bi jim bila prišla slučajno kakšna lešnikarica v roke — nalašč jih ni treba streljati —, da jo naj pošljejo našemu društvu z natančno navedbo dneva in lovišča, kjer je bila ustreljena, ker sta čas in kraj največje važnosti. Le ako pridejo take ptice v prave roke, ima znanstvo od njih korist. Sicer delajo taki nagačeni ptiči lovcu le troške, so na potu služinčadi, ki jih mora čistiti, in pridejo prej ali slej na gnojišče.

Dr. J. P.

O zastrupljevanju lisic. Večkrat slišiš od lovcev, da nimajo pravega uspeha pri zastrupljevanju lisic s strihninom. Ta pravi, da se ni dotaknila lisica vade, dasi je hodila okrog nje, drugi zopet pripoveduje, da je požrla lisica vado, a da je odšla tako daleč, da je ni mogel dobiti. Pri tem navadno zabavljajo črez strihnin, dasi tiči vzrok največkrat v napačnem nastavljanju. Kako naj tedaj nastavljam? Jako priporočljivo je, da nametavam lisicam že precej časa poprej, preden nameravam nastaviti strihnina, na primernih krajih, kamor zahajajo rade, ali imajo svoje prehode, kosti, čreva, crknjene mačke, vrane itd. S tem jih navadim, da prihajajo tja, kjer jim mislim pozneje nastaviti zastrupljeno vado. Če nastavim vado tja v en dan, misleč, da jo bo lisica že našla, jo najde lisica težko, če ne zaide slučajno tja. Ako ji pa že poprej dalje časa nastavljam hrane, pride večkrat na dotični prostor. Zlasti rada pride, kadar je gladna, ker ve, da najde tam vedno kaj za zobe. Čim gladnejša pa je lisica, ko požre strup, tem boljše je, ker učinkuje strihnin hitreje, ako je želodec prazen. Tudi stika lisica navadno na dotičnem prostoru dalje časa in ne gre tudi takrat, ko požre strup, tako hitro dalje, kakor če najde in požre zastrupljeno vado le mimogrede. Včasih namečem na dotični prostor tudi nekaj takšnih koščkov, kakršne mislim pozneje otrovane nastaviti lisici. Za vado moram rabiti vedno le majhne kose, ki jih lisica naenkrat požre, ne da bi jih morala še gristi. Če ji nastavim prevelik kos, n. pr. celega ptiča, dostikrat ne dobim lisice, dasi se je lotila vade. Lisica občuti namreč takoj, ko začne trgati, grenak okus — strihnin je izvenredno grenka snov — in vrže vado iz gobca. Sicer učinkuje strihnin, da le pride v dotiko z ustno votlino, vendar lisica dostikrat ne pogine, ali vsaj kmalu ne. Ko sem se uveril, da se je lisica navadila na neotrovane koščke in da jih pobira, ji nastavim tudi nekaj zastrupljenih, ki jih pobere lisica gotovo z neotrovanimi vred. Da ne gre lisica takoj naprej in se zamudi s pobiranjem posameznih kosov, ji nastavim več koščkov. Vade ne smem prijemati neposredno z rokami, ampak z rokavicami ali s čim drugim, ker lisica lahko ovoha, da je bila vada v človeških rokah in jo v svoji previdnosti pusti na miru. Sicer pa smatram zastrupljevanje lisic s strihninom za zadnje sredstvo, s katerim jih lahko uničim. Ne vnemam se pa ne niti za železja, ker si živo predstavljam, kake muke trpi žival, ako se odloči, da si odgrizne nogo, da se reši.

F. L.

Za lisico. Malone povsod pri nas pokončujejo lisice na vse mogoče načine. Mnogo lovcev se je fanatično oprijelo misli, da je treba lisičji rod popolnoma iztrebiti, če hočemo povzdigniti svoja lovišča. Poglejmo, če je to prav! Nihče ne dvomi, da naredo lisice v lovišču veliko škode, če so se zaplodile preveč. Radi tega mora lovec vedno paziti, da nima v lovišču preveč lisic. Lisice treba zlasti pobiti, če mislim povzdigniti zanemarjeno lovišče, kjer hočem imeti veliko zajcev, jerebic, fazanov i. t. d. V dobro urejenem lovišču mi pa dve, tri lisice ne delajo posebne škode. Marsikdo zvrča krivdo, da je v lovišču malo živali, na lisice in

bogve na kaj še, ne pomisli pa, da pobije sam vsako leto preveliko živali, da jih vzame vsled njegove malomarnosti mnogo zima i. t. d. Lisic ni treba preganjati brezmiselno, da bi jih čisto zatrli, temveč moramo le skrbeti, da se ne zaredi v prevelikem številu. Ne glede na to, da koristi lisica kmetijstvu s pokončavanjem miši, kobilic, gosenic, žab, kač itd., opravlja lovca z veliko vnelo zdravstveno-policijsko službo. Bolno, slabotno divjačino spravi s sveta, obstreljeno reši trpljenja. Sicer ne prizanaša tudi zdravi divjačini, a ljubše mi je, da nimam veliko bolne divjačine, četudi imam zaradi lisice nekoliko manj zdrave. Seveda ne smem misliti, da mi napravijo morda lisice red v lovišču, če so se razširile med živalmi, n. pr. med zajci, nalezljive bolezni. Tega ne morejo storiti, ker bi morale poloviti vse okužene zajce, kar pa ni mogoče. V takem slučaju mora lovec zajce temeljito izstreliti in potem poskrbeti za novo, svežo kri. Sploh si pa človek nikakor ne more lastiti pravice, iztrebiti to ali ono vrsto živali, ker ima vsaka pravico do obstanka. Dalje je in mora biti vsak pravi lovec prijatelj narave. Najti mora v vsakem letnem času v lovišču dovolj veselja in zabave. Za lovca, ki se ne zanima za naravo in ne proučuje njenih skrivnosti, nima lovišče v lovopustu nobene vrednosti. Kaj briga njega čar mogočnih gozdov, kaj lepota cvetočega polja, kaj slikovitost jesenske pokrajine? Zadovoljen je, da odda toliko in toliko strellov. Žal, da je takih športnih lovecev vedno več in več. Vprašam pa, ali najde lovec, ki ima zmisel za naravo, zanimivejšo prikazen v naših gozdih, kakor je tatinska zvitorepka? Menim, da ne. Bolj me veseli, če se mi prikrade na brakadi po gošči pretkana lisica, kakor če mi priteče po potu pet zajcev. In ali ni zabavno, če obišeš ob času paritve lisičine in ti spravi jazbečar iz luknje eno, dve lisici, ki ju pogodiš s sigurnim strelom, ali če čakaš lisice v jasnih zimskih nočeh pri mrhovini, ki si jim jo nastavil? Če je potem še preveč lisic v lovišču, izkoplješ lahko spomladi mladiče in pobiješ staro. Le tega ne stori, da bi ubil negodnim mladičem mater ali odvzel starki mlade, ne da bi končal in njō! Kakor vsako bitje, občuti i lisica materinsko žalost in veselje. Tudi pri pobijanju lisic, naj so še take roparice, moramo ravnati tako, kakor zahteva naša lovška čast! F. L.

Iz ribarske mreže.

Ribarstvo v Savi od Zagorja skoro do Brežic je malo da ne uničeno vsled nesnage, ki jo spuščajo razna podjetja v nekdanj kristalnočisto hčerko naših gora. Tako n. pr. priteka pri Zagorju v Savo Medija vsled odpadkov premogovnika trboveljske premogokopne družbe vsa črna. Na dan pripeljejo v Savo delavci omenjene družbe 60—80 vozov nesnage. Pozabiti pa ne smemo še na 9 apnenic družbe, h katerim moramo prišteti še nekaj zasebnih. Nič boljše ne delajo v Trbovljah, kjer spuste v Savo na dan do 80 vozov nesnage. Tudi Hrastnik ne zaostaja v tem oziru. Ta pa ima poleg premogokopa še kemično tovarno, ki okužuje s svojimi odpadki vodo tako, da ne more živeti daleč naokrog nobena riba v njej. Ker je pa ob daljnem teku Save še precej apnenic, ne more še piti savske vode živina nit pri Brežicah. Nesnaga, ki se je nabere Sava iz tovarn in apnenic od Zagorja doli je tolika, da se ne more razgubiti tja do Zagreba. Koliko je je, izpričuje najbolj dejstvo, da pobirajo še med Zagrebom in Siskom ubožni ljudje premogov pesek iz Savine struge. Ob takih razmerah je umevno, da ne moremo niti govoriti o uspešnem ribogojstvu med Zagorjem in Brežicami. Zato pozdravljamo interpelacijo g. poslanca Julija Mazelleta, ki jo je stavil dne 11. februarja t. l. v kranjskem dež. zboru na g. dež. glavarja Kranjske zaradi omenjenih razmer, za katerih temeljito odpravo govore gospodarski in zdravstveni oziri. All bi ne bilo mogoče

izvažati odpadkov, ki se sicer mečejo ali iztekajo v Savo, v zato nalašč napravljene greznice ali pa v nekatere bližnje, popolnoma neplodovite jarke in doline?

Zastrupljene ribe v Ljubljani pri Vevčah. Dne 1. februarja t. l. so zastrupili s klorovim apnom veliko število rib v Ljubljani pri Vevčah. Kako je izteklo vevški papirnici do 5000 l klorovega apna v Ljubljano, ni v javnosti pojasnjeno. Škoda je velika, posebno ker je bila voda tedaj zelo nizka. Videli so plavati nad 10 kg težke sulce, lipane in mreje. Bajе so se dobile zastrupljene ribe tja do Litije. Koliko je pa poginilo mladih rib in zalege, se ne da niti približno izračunati. Sicer ima tam ribolov papirnica sama, vendar bi morala že iz splošnih ozirov bolj paziti na ribam škodljivo snovi. V zadevi je interpeliral v kranjskem dež. zboru g. poslanec Povše dne 20. februarja t. l.

Ribolov v Idriji, za katerega sta se zanimala goriški dež. odbor in naše poljedelsko ministrstvo, je kupil od g. Črneti na Bledu g. župnik Kleindienst iz Begunj, ki ima med slovenskimi ribiči največji ribolov. V Hudi južini si je napravil strokovno urejeno ribje vališče, ob katerem ima betoniran ribnik za odrasle ribe. Naprava je zanimiva in poučna. Kdor ima priliko, naj si je ne zamudi ogledati!

Popravki k spisu »Šarena postrv in rdeča postrv na Kranjskem« v lanskem letniku. Na str. 115 beri v vrsti 19 (od zgoraj) v Šapoti, ne v Gapoti. To je potok, ki se izteka pri Radečah pod Zidanim mostom na desni v Savo. Na str. 145 beri v vrsti 11 (od spodaj): v delu struge, ki je 500 m dolg, ne 5 m. V 6. vrsti (od spodaj) na str. 191 pa čitaj 200 mesto 2000 dveletnih domačih postrvi.

Poročilo o rakah v Raščici tudi ne odgovarja več istini. Od Ponikev gori do vasi Raščice so res ginili raki tako, da so ostajali nastavljeni ravšeljni vedno prazni. Vzrok temu je bila po mnenju graščinskega lovca kuga. Sodnijska obravnava pa, ki se je vršila pozneje, ko sem že oddal omenjeni spis, je dognala, da so kradli trajno in temeljito rake v onem potoku. Ker je od Raščice gori proti Robu dovolj rakov, se bo kmalu pokazalo, ali se bodo zopet naselili v upustošeni progji ali ne, ali je torej potok okužen ali ne. V Raščici, v Pivki na Blokah in v nekaterih manjših vodících živi še staro pleme kranjskih rakov, še iz časa pred kugo, torej je važno, kaj bo z Raščico. Tudi o Iški moram nekaj dopolniti. L. 1912. sem si ogledal ta potok od Krvave peči gori do Bukovice in pod Mačkovcem ter gori nad graščinsko žago proti Boštetju. Graščinski gozdni varuhi so trdili, da je največ, t. j. prav obilo postrvi nizzdol od Krvave peči. Ko so pa dobili naročilo, naloviti rib za pleme, so jih prinesli le malo, pa nič večjih, za pleme porabnih. Da bi dognal, koliko je resnice na trditvah o bogastvu rib, sem se spravlil početkom preteklega oktobra sam na lov. S seboj sem vzel tudi fanta, ki služi v ribogojnem zavodu in ki se je naučil tekoma lanskega poletja spretno loviti postrvi ter je kos celo klinom. Poleg fanta sem imel s seboj še nosača, da bi mi nosil žive ribe. Lovili smo dva dni nad Kobiljo glavo in ujeli čez 250 postrvi, med temi kakih pet domačih, sicer pa le šarene. Z lovom sem prenehal, ker je bila posoda že prenapoljena in ker sem moral računati s prevozom iz Krvave peči čez Golo v Želumlje, kar je pet ur ceste. Še prej pa je bilo treba znositi postrvi iz Iškine grape čez 300 m visoko v Krvavo peč. Lovili smo tam, kjer je bilo najlažje, namreč v tolmunih, v derečinah pa le za poskušnjo. Iz boljših krajev smo jih morda pobrali tretjino, pravih plemenk pa ni bilo nič. Boljše postrvi so merile 24 do 26 cm. Tako hitro se mi niso nikdar lovile postrvi, pa tudi jih nisem videl v nobenem potoku tako na gosto. Dokler niso vložili šarenih, je bilo nekaj domačih, a malo. Šarenih mladice so nasadili dvakrat ali trikrat v gorenji progji, kjer so jih pobrali lansko leto deloma do čistega. Prej jih je bilo pa povsod obilo. Struga je precej strma, stopnjuje se pa jako ugodno in ima dosti tolmunov in kotlov. Hrane nudi

sicer omenjeni potok sila malo, ker raste ob bregovih iglasto in le malo listnatega lesovja. Dobe se tudi raki koščaki, a tako mršavi in suhi, da jim je rep gola lupina brez mesa. Od Kobilje glave doli ni baje nič manj šarenih. Da so se tako namnožile, mora biti vzrok voda, ki jim posebno ugaja. Kajti četudi niso velike, niso slabo rejene. S čim se hrani taka množina rib v tako pustem potoku, bi se morda dognalo v toplejšem letnem času.

Grapa lške je najbolj divja na Kranjskem, zato pa tudi jako romantična in nad vse samotna. Kadar si zdolaj v grapi, ne moreš drugam kakor naprej, zdaj ob enem, zdaj ob drugem bregu, če ni voda prevelika, da bi jo prebredel. Končno ti zabranijo na obeh straneh skale in tolmuni, naprej, da moraš nekoliko nazaj in čez strmo Žbičkovo glavo, da prideš zopet do vode. Še višjo Kobiljo glavo sem si pa prihranil. Planinci, prišedši od lške vasi, se dvignejo iz grape pred Kobiljo glavo in gredo visoko nad potokom do Krvave peči. Polno romantičnega užitka in čuvstva divje zapuščenosti in samote pa ti nudi le hoja po dnu grape, ko ne vidiš drugih živih bitij kakor bistrice ribice v zelenotemnih kotlinah. Ob solnčnem svitu se vidi na dno celo najglobokejših jam cele grape. Tako čista je voda.

I. Franke.

Listnica upravištva.

Zaradi tiskarske stavke nam ni bilo mogoče prej izdati „Lovca“. Da bi se še bolj ne zakasnili, smo priredili dve številki, kateri smo poslali vsem lanskim članom, oziroma naročnikom. Kdor je izpremenil medtem svoje bivališče, naj nam blagovoli takoj naznaniti svoj pravi naslov, da uredimo razpošiljanje lista tako, da ne bo nobenih pritožb. List bode izhajal tudi za naprej točno 15. vsakega meseca. Vsak član torej ve, kdaj mora dobiti naše glasilo. Ako bi ga ne dobil pravočasno, naj ga reklamira pri upravištvu takoj, saj ne velja reklamacija nič. Na reklamacije čez mesec ali celo čez pol leta se v bodoče ne bomo več ozirali, ker so večinoma neupravičene. Član je dobil namreč v takih slučajih številko večidel pravočasno, a jo je izgubil. Enako prosimo vse one, ki bi ne hoteli sprejemati lista iz kateregakoli vzroka, da nam ga vrnejo takoj s pripombo, da izstopajo iz društva. Kajti gotovo ni častno, ako dobiva kdo list vse leto, ko pa mora plačati članarino, nam ga pa vrne.

Današnjemu listu smo priložili poštno položnice. Kdor še ni plačal članarine, oziroma naročnine za leto 1914, tega prosimo, da stori to takoj. Prvič zahtevajo to društvena pravila, drugič pa je za društveno upravo boljše, ako dobi takoj v začetku leta članarino.

Za mala oznanila bomo računali v prihodnje nečlanom po 50 v. Na želje, da bi priobčili kako oznanilo, se ne bomo ozirali, ako se nam ne dološlje pristojbina naprej (najboljše v znakah). Člani imajo pravico do treh brezplačnih oznanil.

Obenem naznanjamo, da imamo v zalogi še vse stare letnike „Lovca“. Manjkajo nam le prve štiri številke I. leta. Ako bi imel kdo katero odveč, tega prosimo zanj, priporočamo se pa tudi za prve številke ostalih letnikov. Stare letnike prodajamo po 5 K, posamezne številke po 50 v. Tudi vsaka nova številka stane toliko. Naročil brez istočasne pošiljave denarja ne moremo upoštevati.

Mala oznanila.

Kupijo se izvrstni braki. Ponudbe na Jakoba Bajžlja v Stražišču na Gorenjskem.

Fr. Ševčik, puškar,

Ljubljana,

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov lastnega izdelka in najnovejšega sistema kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno priporočam svoje širom znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik. **Novo!** Avtomatične Browning - puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom. Avtomatične Browning- in Steyr-pištole. **Velika zaloga vseh lovskih potrebščin** po najnižji ceni. Popravila in naročila izvršujem točno in zanesljivo.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Svoje cenjene odjemalce prosim vljudno, da izvolijo pri naročilih patron natančno označiti kaliber puške, št. šiber in pa, ali žele navadni ali brezdimni smodnik.

Pozor g. lovci!

Za nagačenje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA,

V LJUBLJANI, Tržaška cesta št. 22.

Fina, strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. — Na željo odnašam in donášam tudi sam domov. — Naročilo z dopisnico zadostuje.

Kavarna Evropa
v Ljubljani, Dunajska cesta,
je shajališče članov „Slovenskega
lovskega društva“.

Konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica 9,

priporoča lovcem svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblačil.

I. KETTE, Ljubljana,

Franca Jožefa cesta št. 3,

priporoča razne lovske potrebščine. Velika
zaloga klobukov, perila itd.

Žive

jelene, srne, zajce, kunce,
fazane, jerebice kakor tudi
vse vrste druge divjačine

prodaja v svrhu osveženja krvi

Edvard Mayer v Dunajskem Novem mestu, Schneeberggasse 10.

Zlasti opozarja na nasadna jajca vsakovrstne perutnine. — Za živ
prihod divjačine in za svežost jajc jamči. — Cene nizke.

: Mestna hranilnica ljubljanska :

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

**Največja
slovenska
hranilnica.**

Denarnega prometa koncem leta 1913	K 700.000.000.—
Vlog	„ 43.500.000.—
Rezervnega zaklada	„ 1.330.000.—

**Največja
slovenska
hranilnica.**

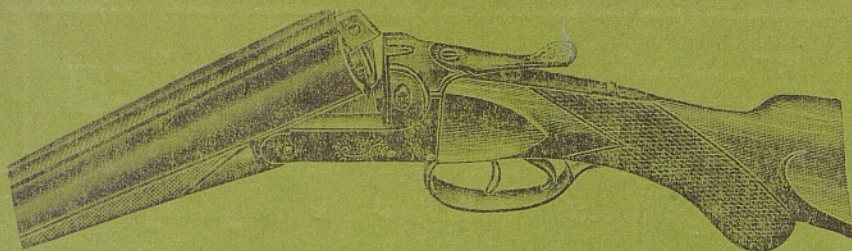
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$

brez odbitka. Hranilnica je **pupilarno varna** in stoji pód kontrolo **c. kr. deželne
vlade**. — Za varčevanje imu vpeljane lične **domače hranilnike**.

Izdajatelj: „Slovensko lovsko društvo“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Martinc v Ljubljani.
Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

F. K. KAISER, puškar v LJUBLJANI, Šelenburgova ulica 6,
priporoča bogato zalogo pušk in samokresov. V zalogi ima po najnižjih cenah vse lovske potrebščine kakor tudi vse priprave za ribji lov.

Umetni ogenj. Ceniki zastoj in poštnine prosto. C. kr. prodaja smodnika.

JOSIP ROJINA, LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Priporoča vsakovrstne športne in lovske obleke ter lovske uniforme.

V zalogi ima najfinejše angleško blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, dobra in hitra postrežba.

Tiskarna in litografija

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

se priporoča v izvršitev vsakovrstnih v to stroko spadajočih del.

Vinska trgovina PETRA STEPICA v šiški priporoča svojo veliko zalogo vina najboljše kakovosti po nizkih cenah.

Vino razpošilja v lastnih sodih na vse postaje.

Kmetska posojilnica ljublanske okolice v Ljubljani,

r. z. z n. z.

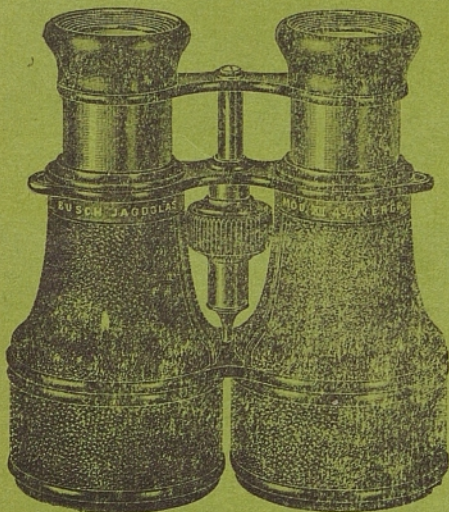
obrestuje hranilne
vloge po

4 $\frac{3}{4}$ $\frac{0}{0}$

brez odbitka rent-
nega davka.

Sprejema vloge na **tekoči račun** s čekovnim prometom
ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Rezervni zaklad: nad pol milijona kron.
Hranilne vloge: dvajset milijonov kron.

Cena 80 kron.

Novost!   **Novost!**

Pozor gg. lovci!

Najnovejši in najizbornejši daljnogled sedanosti je

Busch-ov

daljnogled mod. XII,

katerega si naj nabavi vsak lovec. Omenjeni daljnogled vsebuje vse optične vrline v najvišji meri in je osobito za lov in šport zaradi svoje izvanredno velike svetlobne moči neprekosljiv in kot nočno steklo naravnost očarujoč.

Povečanje	4 $\frac{3}{4}$ krat.
Vidno polje v razdalji 1000 m	105 metrov.
Objektivski prerez	53 mm,
Svetlobna moč	132
Teža	450 gramov.

Specijalist za očale in nanosnike. Velika zaloga toplomerov, barometrov, mer za višino, kompasov, daljnogledov: Zeiss, Busch, Goerz — Ceniki brezplačno! — Bogata zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Tovarniška zaloga gramofonov in plošč.

Fr. P. ZAJEC, Ljubljana, **Stari trg št. 9.**